

IQRA

LÕPUNUMBER
EESTI MOSLEMITE AJAKIRI

NR **52**

APRILL 2013 /
ŽUMAADA-TH-THÄÄNIA 1435

JUMAL ÜTLEB SULLE ...

JUMALA NIMED

PROHVETITE LOOD

MOSLEMI HÄDAABINUMBRID

KORAANI TÕLGENDAMISE MEETODID

KORAANI TÕLGENDAMINE

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

Iga vana lõpp on millägi uue algus! Ütleme selle kohe sissejuhatuse alguses ära, sest see, mida täna siia kirjutame, ei ole sugugi tavakohane. Nimelt anname teile teada, armsad lugejad, et seekordne Iqra jääb viimaseks. Võib-olla ehk mitte täiesti viimaseks, aga sellisel kujul kahjuks küll. Oleme Iqrat teinud juba pea viis aastat, kokku 52 numbrit. See on pikk aeg ja tohutu materjal. Usume, et see on olnud väga kasulik ja õpetlik nii meile kui ka teile, kuid igast heast asjast, kui seda liiga kaua samas vormis saada, saab küllastunuks. Seega oleks Iqrale väga vaja uut verd, uusi motiveeritud ja hulgaliste fantastiliste ideedega noori tegijaid, keda meil hetkel kahjuks ei ole. Tulevik näitab, *inšaAllah*, ehk tuleb. Siis jätkame. Praegu aga laseme meid kaua hästi teeninud Iqral puhata ja keskendumise rohkem raamatutele ja muudele projektidele.

Kuna aprilli number jääb viimaseks, tahtsime selle peateemaks valida midagi eriti olulist ja põhjanevat ja leidsime selle loomulikult Koraanis. Täpsemalt on seekordne peateema Koraani tõlgendamine, kuna see on äärmiselt oluline teema nii moslemitele kui ka mitte-moslemitele. Tänapäeval on ju tihti nii, et inimestel on natuke teadmisi paljudes valdkondades ja seega peab igaüks

end eksperdiks, aga Jumala sõnaga tuleb olla väga ettevaatlik! Seega piilume natuke, kuidas üldse võib Koraani tõlgendada. Koraani teemaga on seotud ka *hadiithinurk*, *fatwanurk* ja loomulikult koraaninurk.

Lisaks jutustab Gerol meile oma islami leidmise loo ja Lembi räägib seiklustest Aafrika mandril. Uurime natuke, kuidas muinasjutud lapsi arendavad ja lohutavad ja millised on väikelaste hirmud. Iqraga ühte sammu astub meie islami-ülikooli rubriik – see saab samuti ametlikult sel korral otsa. Samas, hoolimata Iqra lõpetamisest, alustame seekord siiski lausa kahe uue rubriigiga – Jumala nimede ja prohvetite lugude tutvustamiseks – ja see sümboliseerib meie jaoks töötahet edasi toimetada ja Eesti moslemeid õpetada, seda küll nüüd juba muus formaadis.

Kasutaksime siinkohal juhust ka selleks, et tänada kõiki, kes on meid selle pea viie aasta ja 52 numbri jooksul nii nõu kui ka jõuga aidanud, meiega koostööd teinud.

Eriti suur tänu kõigile meie kauaegsetele rubriikide toimetajatele!

Baarak Allahu fiikum!

Meeldivat lugemist ja taaskohtumisteni *inšaAllah!*

Fi amani llah!

Kuukirja koostajad

SISUKORD:

Koraani tõlgendamise meetodid (Aisha)	4
Moslemi hädaabinumbrid (Aisha).	7
Jumal ütleb Sulle ... (Aisha)	9
Islamiuudised (Käili)	10
Minu lugu (Gerol)	14
Moslemipäevikud: Lembi, miks ometi ei jää sa siia meie juurde? (Lembi)	16
Eriline laps: Muinasjutt lapse arendaja ja lohutajana (Rubaba)	19
Lisateavet lapsest: Väikelaste hirmud (Annely)	21
Looduslik ravi: Tursed ja veepeetus (Aisha)	24
Elu eesmärk – Paradiis: Naistele, kes usuvad, et kodu on nende vangla (Amina)	27
Lugejaküsimus	28
Pudrupotike, keeda! (Zeynep, Karima, Amira)	32
Koraaninurk: Harjutusi Koraani retsiteerimiseks (Aisha)	34
<i>Hadiithinurk</i> : Ilmutuse algus (Aisha)	38
<i>Fatwanurk</i> : Koraaniga seotud bidad (Aisha)	39
<i>Duaanurk</i> : Matusepalvuse duaa lapsele (Aisha)	40
<i>Khutbanurk</i> : Kaitse Jumalalt mure vastu (Rauno)	41
Jumala nimed: Sissejuhatus ja Allah (Abdullah)	43
Prohvetite lood: Sissejuhatus ja Aadam (1. osa) (Eileen)	45
Ma käin islamiülikoolis: <i>Aqiida</i> kokkuvõte (Eileen)	50
Õpime Maroko dialekti: Transport (Aisha)	52
Lastele: Jakob ja Joosep lähevad mošeesse (Aisha)	56

KORAANI TÕLGENDAMISE MEETODID

Tõlkinud: Aisha

Allikas: IOU loengusari „Usuul ut-Tafsiir“ (Koraani teadused)

Koraan on viimane jumalik ilmutus inimkonnale ja seetõttu on Jumal lubanud seda igasuguste muutuste või kadumise eest kaitsta. Ta on Koraanis öelnud: „**Tõesti, Meie saatsime alla Meenutuse (Koraani) ja tõesti Me hoime seda.**“ (15:9)

Kuid sellega Jumala kaitse Koraanile veel ei lõpe – Ta hoiab ka Koraani teksti algset tähendust. Kui Koraani teksti tähendust ei hoitaks, oleks see juba ammu muutunud sümbolite, mõistatuste ja koodide džungliks, mida on võimalik lõpmatul hulgal viisidel tõlgendada ja Koraani algpärane tähendus oleks juba ammu kaduma läinud. Jumal kaitses Koraani tähendust kadumise eest läbi selle, et selgitas osad põhimõtted Koraanis endas lahti ja ülejäänud lasi selgitada Prohvet Muhammadil (صلى الله عليه وسلم). Prohve-

ti (صلى الله عليه وسلم) kaaslastele õpetati, et kõigepealt peavad nad Koraani mõistmiseks otsima selgitust Koraanist enesest, seejärel Prohveti (صلى الله عليه وسلم) selgitustest ja käitumisest ja siis Koraani keelekasutusest. Peale Prohveti (صلى الله عليه وسلم) surma otsisidki uued konverdid kõigepealt Koraani selgitust Koraanist endast, seejärel küsisid Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslaste käest. Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslastel rääkisid oma järgijatele olukordadest, milles Koraani värsid olid ilmunud, Prohveti (صلى الله عليه وسلم) selgitustest läbi sõnade ja tegude ja viimaks selgitasid nad sõnu, mis uutele põlvkondadele või mujalt tulnutele selged ei olnud, läbi Prohveti (صلى الله عليه وسلم) ajastu ja hõimu keele.

Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslaste põlvkonna kadumisega jäi suur vastutus Koraani tähendust edasi anda järgmise põlvkonna järgijate

turjale. Kolmas põlvkond peale Prohvetit (صلى الله عليه وسلم) hakkas tegelema erinevate edastuste kokkukogumise ja ülestähendamisega.

Eelpool kirjeldatu põhjal võime välja tuua, et korrektset Koraani tähenduse selgitamiseks on vajalik läbida järgmised sammud ja seda alati antud järjekorras.

1. KORAANI TAFSIIR LÄBI KORAANI ENDA

Koraanis on palju selliseid kohti, kus Jumal esitab küsimuse, et kuulajate (lugejate) tähelepanu äratada ja hiljem vastab sellele küsimusele. Teistes kohtades võime leida üldiseid väiteid, mida mõnes muus kohas pikemalt lahti seletatakse, andes vahepeal kuulajale võimaluse ise asja üle järele mõelda. Seda iseselgitavat protsessi nimetatakse islamis Koraani *tafsiiriks* ehk selgituseks läbi Koraani enda. Näiteks ütleb Jumal Koraanis: „**Oo teie, kes**

te usute ... karjatatavad loomad on teile lubatuks tehtud, välja arvatud need, mis teile ette loetakse." (5:1) Kaks värssi hiljem toob Jumal välja erandid varem mainitud reeglile: „**Loomad, mis on surnud enne tapmist, veri, siga, muule kui Jumalale ohverdatud loomad, poomissurma surnud looma, löögist või kõrgelt kukkudes surnud loomad, puskimisest surnud või osaliselt metsloomade poolt söödud loomad, on teile keelatud.**" (5:3)

2. KORAANI TAFSIIR LÄBI SUNNA

Paljudel juhtudel selgitas Prohvet (صلى الله عليه وسلم) Koraani värsside rohkem lahti. Jumal oli talle selle ülesande usaldanud ja seda väljandab Koraan ise: „... **Ja Me ilmutasime sulle Meenutuse, et võiksid selgitada inimestele, mis neile on saadetud ...**" (16:44) ja „**Ja Me oleme sulle Raamatu ilmutanud, et võiksid neile selgitada asju, milles nad ühel nõul ei ole ...**" (16:64)

Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslased said sellest väga hästi aru ja pöördusid alati selgituste saamiseks Prohveti (صلى الله عليه وسلم) poole, kui neile midagi segaseks jäi. Tegelikuses pärineb enamus palvet, almust, paastu, palverännakut, pärimisseadust jne puudutavaid detaile just Prohveti (صلى الله عليه وسلم) selgitustest ja praktilisest näitlikkusest (sunnast). Need kõik kokku klassifitseeruvad kategooria Koraani *tafsiir* läbi sunna alla. Näiteks on Fatiha kohta Prohvet (صلى الله عليه وسلم) selgi-

tanud, et *al-maghdubi 'alehim* (need, kellel lasub Jumala viha) on juudid ja *ad-daalliin* (eksinud) on kristlased. (At-Tirmidhi, Ahmad) Sunna põhineb Jumala juhtimisel ja esindab teist osa Jumala lubadusest Koraani selgitada: „**Siis tõesti, Meie asi on seda selgitada.**" (75:19) Ibn Abbas (رضي الله عنه) on selle selgituseks öelnud: „Siis tõesti, Meie asi on seda selgitada" tähendab „läbi sinu keele (Muhammed)".“ (Al-Bukhari) Sellest tulenevalt ei ole võimalik ühegi teise inimese selgitust Prohveti (صلى الله عليه وسلم) omast olulisemaks pidada.

3. KORAANI TAFSIIR LÄBI AATHARI

Kui Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslased ei suutnud mõnele Koraani värssile selgitust leida ei Koraanist endast ega Prohveti (صلى الله عليه وسلم) õpetusest, kasutasid nad oma teadmistel põhinevat loogikat, teadmisi värsside ilmumise kontekstist ja araabia keelest. Üks tuntumaid Koraani *tafsiiri* autoreid, Ibn Kathiir, on oma *tafsiiri* sissejuhatuses öelnud: „Kui me Koraanist ega sunnast sobivat selgitust ei leia, uurime edasi Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslaste arvamus, kuna nemad tundsid Koraani paremini kui ükskõik kes meist, sest nad olid kursis sellega, mis olukorras miski ilmutus tuli ja nad olid väga jumalakartlikud.“ Neid Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslaste selgitusi Koraani mõistmiseks nimetatakse Koraani *tafsiiriks* läbi *aathari* (kaaslaste ütluste).

Samas ei kata Prohveti (صلى الله عليه وسلم) ja tema kaaslaste selgitused kogu Koraani. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) selgitas vaid seda, mis jäi arusaamatuks tema kaaslastele ja kaaslased omakorda vaid seda, mis jäi segaseks nende järgijatele, samas kui iga järgmise põlvkonna jaoks ilmub aina rohkem mõistmatuid asju, kuna ajad muutuvad ja keel areneb edasi. Seega pidid ka Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslaste järgijad omakorda selgitama, peale seda, kui Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslaste aeg oli juba läbi saanud. Neid selgitusi peetakse osaks Koraani *tafsiirist* läbi *aathari* ja neid tuleks isiklikust arvamusel olulisemaks pidada. Juhul kui erinevatel järgijatel oli erinevaid arvamus, ei tohiks ühtki neist

teistest paremaks pidada, välja arvatud juhul, kui selleks on lingvistilised tõendid.

4. KORAANI TAFSIIR LÄBI KEELE

Aja möödudes muutsid araabiakeelsed sõnad ka oma tähendust ja osaliselt vanad tähendused unustati. Ka võeti kasutusele võõrsõnu, mille tõtu suuri osi nõ omasõnadest enam ei kasutatud. Selle täiesti loomuliku lingvistilise arengu tulemusena on osade Koraanis kasutatud sõnade originaaltähenduse selgitamine äärmiselt vajalik. Sellest tulenevalt on kirjutatud mitmeid araabia keele sõnaraamatuid, mille sõnade tähendused on märgitud just Koraani ilmumise aja araabia keele tähenduste kohaselt.

Vahel võib juhtuda ka nii, et ühel sõnal on mitu tähendust. Kui see tekitab Koraani mõnest värsist arusaamisel raskusi, tuleb selgituse saamiseks pöörduda taas kord sunna poole. Näiteks: *lams* tähendab otsestes tähenduses „puudutama“, kuid ülekantud tähenduses „seksuaalvahekorras olema“. Seega „... **või kui laamastum naisi ja ei leia vett, siis tehke tajammum,**“ (4:43) suhtes olid õpetlased kahel arvamusel – imaamid Shaafi'i ja Malik ütlesid, et tegemist on käega puudutamisega (teatud tingimustel), samas kui Abu Hanifa ütles, et siin on tegemist seksuaalvahekorraga. Prohveti (صلى الله عليه وسلم) naised aga on edastanud, et nad suudlesid oma abikaasat enne tolle palvele minekut, mis tähendab, et siin ei ole mõeldud mitte

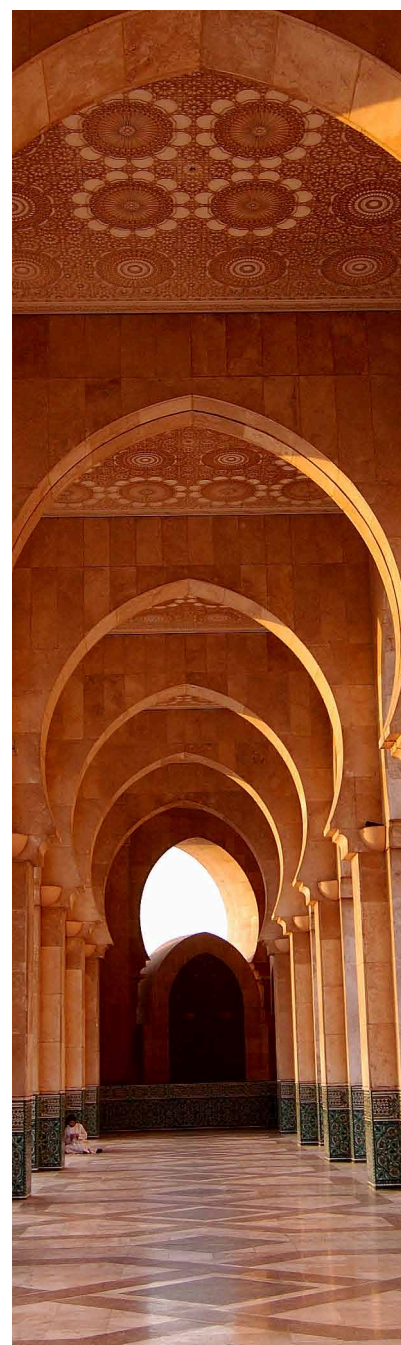
lihtsalt (seksuaalse alatooniga) puudutust vaid siiski seksuaalvahekorda ennast.

5. KORAANI TAFSIIR LÄBI ARVAMUSE

Koraani interpreteerimisel on lubatud kasutada arvamust, tingimusel, et selle aluseks on nelja esimese punkti hoolikas läbiuurimine ja et see arvamus ei ole nende nelja eelneva punktiga kuidagi vastuolus. Samuti on lubatud Koraani situatsioonidelt eksisteerivatele situatsioonidele paralleele tõmmata ja sellest järeldusi teha, juhul kui olukorrad on tõesti sarnased ja tulemus ei ole vastuolus autentsete selgitustega. Samas aga, igasugune vaba arvamus, mis põhineb filosoofial, teadusel, sektiideedel vmt, on täiesti keelatud. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Koraani üle vaid arvamuslega argumenteerimine on uskmatust.“ Ta kordas seda kolm korda ja lisas: „Mida te sellest teate, selle järgi käituge ja mida te ei tea, seda küsige neilt, kes teavad.“ (Ahmad) Eelmainitud *hadiithist* näeme, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) hoiatas väga rangelt oma kaaslasi ja järgnevaid moslemipõlvkondi igasuguste Koraani üle spekuleerimiste ja põhjendamatute arvamuste suhtes.

Koraan on islami alus ja seega peab see jääma puhtaks, sellega ei ole lubatud mängida. Kui igaüks võiks oma tahtmist mööda Koraani interpreteerida, hävineks selle väärtus täielikult ja islam nihkuks oma põhjalt kõrvale. Seega on

ainus lubatud viis Koraani interpreteerida just järgides eelpool nimetatud ja selgitatud samme: selgitus läbi Koraani, seejärel läbi sunna, siis läbi Prohveti (صلى الله عليه وسلم) kaaslaste selgituste, seejärel läbi lingvistika ja viimaks on võimalik kasutada ka arvamust, kuid vaid tingimusel, et see põhineb eelneval neljal meetodil ja ei ole kuidagi nendega vastuolus.

HÄDAABINUMBRID!!!

Helista, kui ...

- oled kurb	Koraan 2:25
- oled patustanud	Koraan 39:53
- otsid sõpra	Koraan 2:257
- otsid rahu	Koraan 5:16
- sind on seksuaalselt diskrimineeritud	Koraan 33:35
- oled rassismi tunda saanud	Koraan 49:13
- otsid armastust ja meelerahu	Koraan 30:21
- oled masenduses	Koraan 13:28
- igatsed lähedase sõbra järgi	Koraan 50:16
- tunned, et sind ei hinnata	Koraan 76:22
tunned, et ei saa hakkama	Koraan 12:87
- tunned, et sul pole midagi	Koraan 14:34
- oled raskustest väsinud	Koraan 94:05
- sind rünnatakse	Koraan 25:63
- kardad	Koraan 2:62
- vajad andestust	Koraan 3:135
tahad lihtsalt olla kindel	Koraan 15:49

* Neile numbritele helistamine on tasuta.

* Tegemist on otsenumbritega – te ei pea ootama, et teid ümber suunataks või ühendataks. Ärge laske teistel sidefirmadel end haneks tõmmata!

Hädäabihumbrid!!!

JUMAL ÜTLEB

Jumala, Armulisima ja Halastavaima nimel

Sina ütled:	Jumal ütleb:	Koraan
„See õudus ei lõpe ial!“	„Tõesti, igale raskusele tuleb ka kergendus.“	94:6
„Millal ometi ... ???“	„Ja ole kannatlik ja su kannatlikkus on vaid läbi Jumala.“	16:127
„Mul pole piisavalt elatist.“	„Ja neile, kes usuvad ja teevad häid tegusid, on andustus ja rikkalik moon.“	22:50
„Ma olen löödud.“	„Kui Jumal sind aitab, ei saa keegi su vastu ...“	3:160
„Ma olen kogu aeg haige.“	„Ja Me saatsime Koraanist alla selle, mis ravib ja on halastuseks usklikele ...“	17:82
„Enam ma ei suuda ja kõik!“	„Jumal ei koorma kedagi enamaga kui ta kanda suudab.“	2:286

ISLAMIUUDISED

AMNESTY INTERNATIONAL: KESK-AAFRIKA VABARIIGI MOSLEMEID OHUSTAB HÄVITAMINE (12.02.2014)

<http://www.postimees.ee/2693934/amnesty-international-kesk-aafrika-vabariigi-mosle-meid-ohustab-havitamine>

Inimõigusorganisatsiooni Amnesty International andmetel ohustab Kesk-Aafrika Vabariigi moslemeid hävitamine.

Organisatsioon süüdistab rahvusvahelist kogukonda ja ÜRO rahuvalvajaid, et seal ei ole suudetud vägivalalainet ära hoida, edastab AFP.

Amnesty Intrenational on

jälginud pingsalt olukorda riigis, kus valitseb kaos. Organisatsiooni andmetel korraldasid kristlased selle aasta jaanuaris moslemite vastase rünnaku, mille tagajärjel kaotas elu vähemalt 100 inimest.

Hukkunute hulgas on ka naisi ja lapsi. Moslemid tegid pärast seda kristlastele kättemaksurünnaku.

Kesk-Aafrika Vabariigis tekkis

pingeline olukord 2013. aastal, kui islamimässulised seal riigipöörde korraldasid. Pärast seda lahvatas vägivalalaine, mis sundis kristlasi enda kaitseks looma paramilitaarseid üksusi.

Kriisi jooksul on elu kaotanud juba tuhandeid inimesi.

Kesk-Aafrika Vabariigis püüavad korda hoida Prantsuse ja teiste Aafrika riikide rahuvalvajad.

KAS VENEMAA PEAKS KRIMMI TATARLASI KARTMA? (13.03.2014)

<http://www.telegram.ee/maailm/kas-venemaa-peaks-krimmi-tatarlasi-kartma#Uy2pnqh5PII>

Hetkest, kui Krimmi separatistid hakkasid kasutama Ukraina rahutusi Venemaaga ühinemise eesmärgi täitmiseks, on Krimmi tatarlaste osa selles olnud pideva huvi

all. Krimmi tatarlastel on teise maailmasõja aegse massilise küüditamise mälestused veel siiani selgelt meeles, mistõttu mõte Venemaaga taasliitumisest on tatarlastes tekitanud äärmiselt vastumeelseid hoi-

kuid.

Krimmitatarlastest moslemid on ühed piirkonna vanimatest etnilistest gruppidest, kelle ajalugu antud piirkonnaga ulatub tagasi 13. sajand

di Mongolite sissetungi aega. 1783. aastal vallutas Venemaa Krimmi ning paljud krimmitatarlased põgenesid Vene võimu eest Türgi. Arvestataval hulgal krimmitatarlasi lahkus Krimmist veel ka 1850ndatel–1860ndatel aastatel pärast Krimmi sõda. Samal ajal asustas tsaarivalitsus Krimmi intensiivselt venelastega, mille tulemusel jäid krimmitatarlased vähehaaval Krimmis vähemusse. Praegu on ligi 13% Krimmi populatsioonist kindlameelselt Kiievi iseseisva valitsuse poolt seisvad tatarlased.

Praeguste tatarlaste hirmud Venemaaga liitumise ees ulatuvad tagasi aga eelkõige 1944. aastasse, kui Nõukogude Liit võttis Krimmi üle natsi Saksamaalt. Paljud tatarlased võitlesid Punaarmees, ehkki Stalin oli üsnagi paranoiline tatarlaste kaasamise osas sedavõrd strateegilistelt olulistele positsioonidele. Stalini hirmuks oli, et tatarlased on ebalojaalsed ning nende eesmärgiks on Vene võimu hävitamine. See tõttu küüditati paljud tatarlased sel ajal Kesk-Aasia koondu-laagritesse.

Tatarlaste etnilise puhastuse käigus hukkus ligi 100 000 inimest, ellujäänud aga ei saanud oma kodumaale tükk aega naasta. Vaid Nõukogude Liidu lagunemise järgsel ajal hakkasid osad tatarlased oma kodukohtadesse tagasi pöörduma. Tänapäevaste tatarlaste arv Krimmis on võrreldes 1944. aastaga isegi veidi suurenenud, veelgi suurem osa tatarlastest elab hetkel aga hoopis Türgis.

Tatarlaste arvates peaksid etnilised venelased minema tagasi Venemaale.

Krimmi venemeelne parlament võttis teisipäeval vastu deklaratsiooni Krimmi iseseisvuse kohta, märkides, et seda dokumenti on vaja autonoomse vabariigi ühinemiseks Venemaaga ning referendumini korraldamiseks. Moskva-meelsete võimude korraldatav, 16. märtsil aset leidnud Krimmi Ukrainast lahkulöömise ja Venemaaga liitumise referendum, on aga Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) esimehe sõnul vastuolus Ukraina konstitutsiooniga ja seega ebaseaduslik. Ukraina ajutine riigipea Oleksandr Turtšõnov on aga öelnud, et Ukraina Krimmi lahkulöömist sõjaliselt takistada ei kavatse.

Ehkki tatarlased on hoidunud rahutuste käigus enamasti tagaplaanile, toimus 26. veebruaril Simferopoli linnas asuvas Krimmi autonoomse vabariigi parlamendi hoones tatarlaste protestiaktsioon, mille käigus põletati muuhulgas Venemaa lipp. Praeguseks on paljud krimmitatarlased, peamiselt naised ja lapsed, liikunud Krimmist välja, enamasti Ukraina teistesse piirkondadesse ja kaugemalegi. Tatarlaste keskne täitevorgan Krimmis, Mejlis, on soovitanud tatarlastel jääda rahulikuks, samal ajal soovitades aga piirkonna Venemaaga ühinemise otsust boikoteerida.

Venemaa president Vladi-

mir Putin arutas hiljuti Ukraina Krimmi piirkonna situatsiooni telefonitsi krimmitatarlaste juhiga. Krimmitatarlaste kogukonna juht Refat Tšubarov on sõnanud, et mõistab, miks Krimmi venelased vaatavad lootusrikkalt Moskva poole. Paljud nende perekonnad on alles peale teist maailmasõda Krimmi aladele saabunud. Ometi usub ta, et kui kohalikud venelased on rahulolematud, peaksid nad naasma Venemaale.

Paljud krimmitatarlased plaanivad Krimmi saatuse üle otsustavat referendumit boikoteerida. Kui krimmitatarlaste vastuseis veelgi eskaleerub, on see suureks probleemiks Moskvale, sest Venemaa suhted Türgiga on juba praegugi keerulised ning Venemaa, kui Lähis-Ida islamisõbra maine, saab kahjustatud. Ehkki tatarlased on siiani üsnagi tagasihoidlikult end kriisist peaaegu, et kõrvale hoidnud, usub Eesti endine kaitseväge juhataja Ants Laaneots, et Venemaal on põhjust tatarlasi karta. Kindlameelselt Venemaaga liitumise vastu meelestatud tatarlased võivad ühel hetkel hakata Laaneotsa arvates ohu lähenedes relvastuma.

Välisajakirjanduses on arutletud ka selle üle, et Krimmi iseseisvumine või Venemaa koosseisu arvamine tähendaks Ukrainale Musta Merre planeeritud naftamaardlatelt tulu lõikamise kaotust. Loe ka Telegrami artiklit "Ukraina rahutused: Lääne ja Venemaa geopoliitiline sõda maagaasi pärast?".

UUDISEID ROOTSIST: VALITSUSE ANDMETEL ON ISLAMITERRORISMI RISK TÕUSMAS (10.02.2014)

<http://www.telegram.ee/naabrid/uudiseid-rootsist-valitsuse-andmetel-on-islamiterrorismi-risk-tousmas#.Uy2qD6h5PII>

Valitsuse andmetel on islamiterrorismi risk Rootsis tõusmas.

Islami-hirmu toitmine Rootsis on tõusuteel. Nimelt on äsja avaldatud valitsuse uuringu andmetel islamiterrorismi risk Rootsis võrreldes eelmise uuringuga 2010. aastal tõusu-

teel ja kui kogu Rootsi riik ja ühiskond on islamistide jaoks sobiv ja soovituslik sihtmärk, siis esmajärjekorras on sihikul need isikud, kes on islamiste solvanud või islamit halvustanud.

Põhiline riski lisav tegur on Rootsis elavad islamistid, kes on käinud sõjategevuse piirkondades nõ täiendõpet saa-

mas. Rootsi kaitsepolitsei hinnangul on näiteks vähemalt 75 inimest reisinud Rootsist Süüriasse just sellise eesmärgiga.

Vastav riskiuuring leidis ka, et Rootsis on üldse kolm suuremat siseriiklikku ekstremismiareeni – lisaks islamiäärmuslastele ka vasakäärmuslased ja vasakparemlased.

TÜRGI KEELUSTAB FACEBOOKI JA YOUTUBE'I KASUTAMISE (07.03.2014)

<http://www.telegram.ee/maailm/turgi-keelustab-facebooki-ja-youtubei-kasutamise#.Uy2sWah5PII>

Türgi peaminister Recep Tayyip Erdoğan teatas neljapäeval telekanalile ATV antud intervjuus, et kavatseb keelustada suhtlusvõrgustiku Facebook ja videoportaali YouTube kasutamise.

“Me kavatseme astuda pärast 30. märtsi selles valdkonnas uusi samme [...] mille hulka kuulub ka [YouTube'i ja Facebooki] keeld,” ütles Erdoğan neljapäeva õhtul telekanalile ATV antud usutluses.

Veebruaris jõustus Türgis veto-üleskutsetest ja meeleavaldustest hoolimata internetipiirangute seadus, mis annab riiklikule telekommunikatsioonifirmale õiguse takistada ilma vastava kohtuotsuseta ligipääsu võrguküljele, mis rikub privaatsust või mille sisu on sol-

vav. Kriitikute hinnangul võib uue seaduse alla aga liigitada mida tahes.

Samuti on viimastel aastatel blokeeritud riigis ligipääs tuhandetele võrgulehekülgedele.

Ligipääs YouTube'ile oli keelatud ka aastatel 2007–2009, kuna ametivõimud pidasid solvavaks seal leidunud materjale riigi esimese presidendi Mustafa Kemal Atatürki kohta. Keelust hoolimata oli videokeskkond ka neil aastail Türgi populaarsemaid internetilehekülgi, mille külastamist puhverserveri kaudu tunnistas ka peaminister Erdoğan.

Enam kui kümme aastat võimul olnud peaminister ei ole oma umbusklikku suhtumist internetti kunagi varjanud,

näiteks nimetas ta läinud aastal “ohtlikuks” suhtlusvõrgustiku Twitter, mida valitsusvastased meeleavaldajad on kasutanud organiseerumiseks.

Erdoğan sattus poliitilisse skandaali internetti lekitatud telefonikõnedega, kus ta õpetab oma poega peitma miljooneid eurosid. Kõnede ehtsust pole suudetud tõestada, kuid arvatakse, et need tehti samal ajal, kui politsei arreteeris korruptsioonikahtlusega hulga Erdoğanit liitlasi.

Samuti on YouTube'i postitatud videoid, kus peaministrit näidatakse sekkumas äritehingutesse ja kohtuasjadesse. Erdoğan ise väidab, et kõik salvestised on võltsitud.

Detsembri keskpaigas peeti Türgis ulatusliku korrupt-

sioonijuurdluse käigus kinni kümneid inimesi, keda süüdistatakse altkäemaksudes ehitusprojektide teostamiseks ja kulla toimetamises Iraani rahvusvahelisi sanktsioone eirates. Erdoğan reageeris 25. detsembril kümne ministri väljavahetamisega. Valitsus on alates detsembri keskpaigast

vallandanud tuhatkond politseiniku.

Skandaal on muutunud tõsiseks väljakutseks Erdoğan 11 aastat kestnud võimule. Valitsuse poolehoidjad kahtlustavad juurdluse algatamises USA-s elavat möödukat islami-vaimulikku Fethullah Güleni,

kel on väidetavalt suurt mõjuvõimu politseis ja kohtusüsteemis.

Eialgu pole Facebooki või YouTube esindajad olukorda kommenteerinud. Türgis on 22,5 miljonit Facebooki kasutajat.

LISALUGEMIST:

<http://arvamus.postimees.ee/2683022/tuntud-ja-tundmatu-etioopia>

Minu lugu

Minu islami leidmine võttis aega umbes 29 aastat. Lapsena tegin religioonidega üldiselt tutvust, kui olin umbes 11-13 aastane ja loomulikult eelkõige kristlusega, kui nii võib öelda. Mu ema ja õde lasid end ristida, aga kuna ma ise olin veel liiga noor, siis leerikooli mind ei võetud ja pidin käima pühapäevakoolis. Seal õppisin Jumala olemuse kohta. Ma pöörasin sellele kõigele vähe tähelepanu ja lasin end juhtida vaid elukeerisel, mis mind põhjaltiris. Aja möödudes hakkasin aga üha enam Piiblit lugema ja selle üle omaette mõtisklema, mis on minu arusaamade järgi kristluses õige ja mis mitte. Näiteks hakkas minu loogikale totaalselt vastu Jeesuse liigne võrdsustamine Jumalaga, nimetatagu teda siis Jumala pojaks või osaks pühast kolmainsusest vmt. Ka ei suutnud ma mõista teiste kummardamist peale Jumala – näiteks ikoonid jmt. Jumala olemasolu oli minu jaoks fakt, kuid ma ei pööranud kõigele muule sellist tähelepanu, nagu see oleks väärinud – olid vanad sõbrad, pidu ja pillerkaar jne. Omaenda rumaluse tõttu olen korduvalt „rootsi kardinale“ vahelt taevast ja päikest piiluma pidanud.

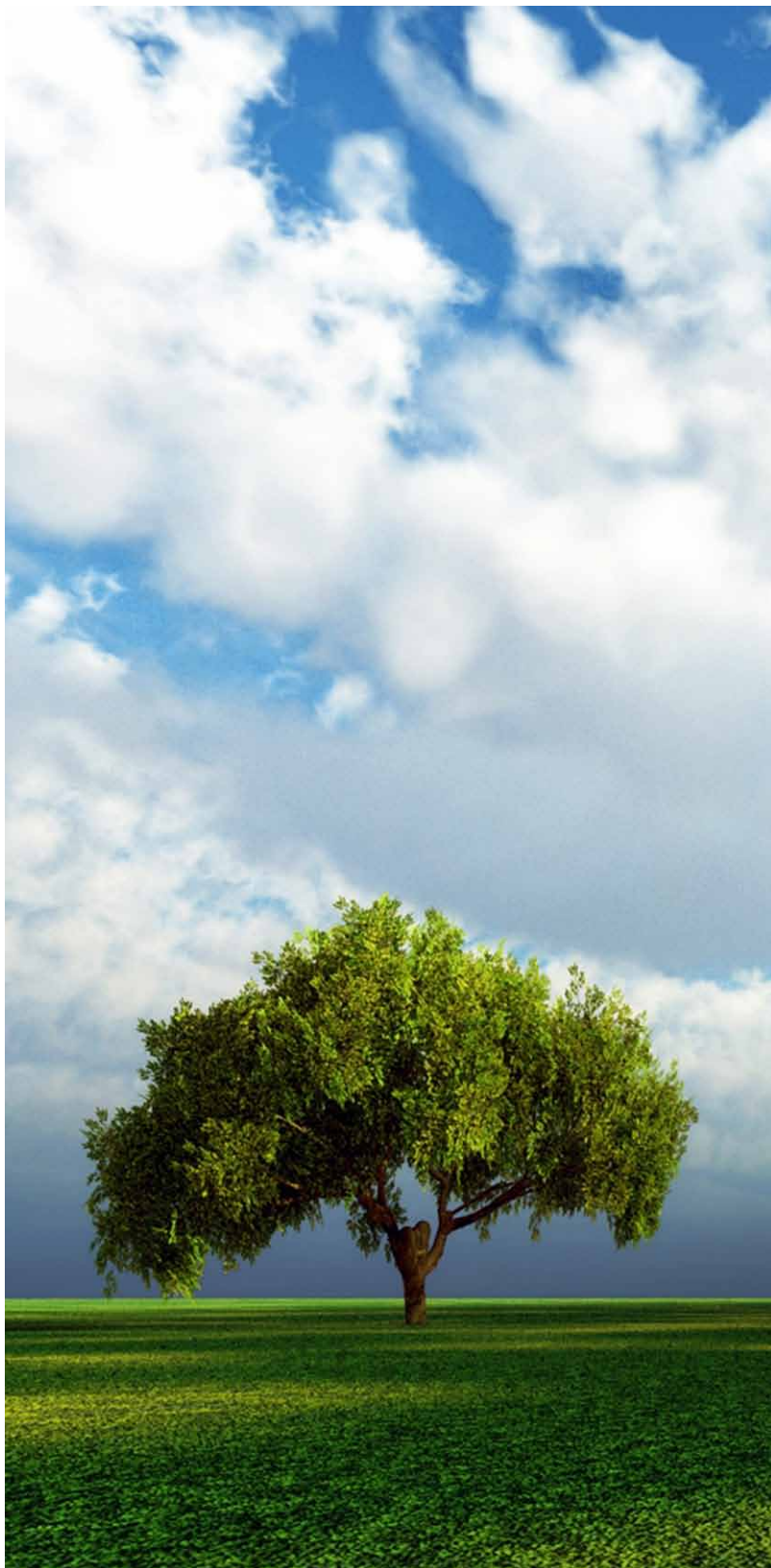
Esimest korda puutusin realselt moslemitega kokku 2010. aastal, kui viibisin Prantsusmaal „puhkusel“. Olin moslemite suhtes väga negatiivselt meelestatud. Siiani ei suuda ma tegelikult mõista, kuidas inimesed võivad teha neid asju, millest meedia meile räägib. Ma tutvusin paljude moslemitega ja ajapikku tuli jutuks ka islam, sellega seotud tegevused ja võimalikud negatiivsed tagajärjed. Mu küsimustele vastati väga rahulikult ja põhjalikult ja huvitaval kombel nendest vastustest mulle piisas. Ajapikku hakkasin moslemitega lähemalt suhtlema, kuid siis viidi mind üle teise kohta. Sealgi tutvusin moslemitega, kellega suhtlesin juba igapäevaselt.

See oli 2011. aastal, kui mulle viimaks selgeks sai, mis religiooniga islami puhul tegemist on. Algselt ei mõistnud ma väga palvetamise ja sealihaga mitte söömise otstarvet (olen ju eluaeg sealihaga söönud), kuid siis mõistsin, et palvetame vaid Jumala poole ja mitte Muhammedi (saw) poole ja see tundus loogiline. Sealihaga söömine jäi mul Prantsusmaal nagu nii ära, kuna süsteem oli sellega arvestanud, et moslemid seda ei söö ja selle järgi välja töötatud.

Nüüdseks olen ma aru saanud, et Jumala teed on ettearvamatud. Kõik kannatused, vead, möödalaskmised jne olid selleks vajalikud, et ma lõpuks leiaksin selle õige tee, mis on Tema teenimiseks vajalik. Tõsi, Temal ei ole meid vaja, aga meie vajame Teda ja Ta on Armuline ja Halastav; armastab Oma sulaseid ja seega laseb neil valida, mis otsuse nad ise vastu võtavad.

Sellest ajast, kui ütlesin islami usutunnistuse ja hakkasin korralikult palvetama, olen tunda saanud, et Jumal võtab minu palveid kuulda; olgugi, et need pole võib-olla täiuslikud. Püüan end edasi arendada ja islami järgi elada. Andku Jumal mulle andeks mu eelnevad vead ja eksimused ja õnnistagu ja aidaku meid kõiki, kes me oleme leidnud tee Tema juurde.

Gerol

LEMBI, MIKS OMETI EI JÄÄ SA SIIA MEIE JUURDE?

Salam kõigile.

Esimest korda elus käisin nõ moslemimaal (Egiptuses) 2007 detsembris ja tuleb tunnista-da, et minu jaoks oli see suhteliselt nädal aega õudust – ma ei teadnud tol ajal midagi islamist, moslemitest, nende riietumisest ega suhtumis-test. Seega soe maa = lühikesed püksid, särgi-kud ... ehk siis kohalike meelest aluspesus. Kõige raskem oli veel õe pärast, kes oli tol ajal koheko-he 14 saamas, väga häbelik, kena noor pikkade blondide juustega tütarlaps ja kellel ma pidin sõna otseses mõttes vanamehi ümbert mine-ma peksma, sest nad ei lasknud tal üldse rahu-likult olla ja muudkui, et: „I want marry this girl, you give this girl me!“ Tulemus oli see, et õde ei julgenud minust sammugi kaugemale astuda ja ohkas kergendatult, kui lennukiga tagasiteele asusime – vot sulle soojamaa puhkust!

Sellest alates, kui rohkem moslemiteemasse süvenesin ja uusi asju õppisin, istus peas ja käis seal ringi mõte, et hirmsasti tahaks uuesti min-na sellisele maale, et näha, kas nüüd tulen pare-mini toime, nautida kohalikku olustikku ja mui-

dugi saada päikest, mida meil siin napib. Ilm-selgelt arvasin, et see mõte istub seal veel kaua ilma teostuseta, aga ühel teisipäeva õhtupooli-kul, oodates pikkisilmi järgmisel nädalal algavat puhkust, vaatasin niisama huvi pärast viimase hetke reisipakkumisi ja mida ma näen – nädal loteriimajutust Tuneesias vaid 265 eurot. Lend küll algusega Helsingist, aga no kaugel see Soome siis ära ei ole – kaks tunnikest paadisõitu ja kohal. Mõeldud – tehtud, helistatud sõbrale, et lähme, vastuseks saadud, et: „Lembi, sa oled ikka peast napakas, mine arene natuke!“ ja 15 minutit hiljem, et „Okei, lähme“, õhtul veel paa-nika, kuna sõbral polnud passi ja kolmapäeva hommikul passitaotlust sisse viima ... Neljapäe-val pass käes, asjad kotti ja reede pärastlõunal Soome poole tee. Lennuk Vantaa lennuväljalt läks kell 20.30 ja sõiduaeg Tuneesia Monastiri lennuväljale oli 4 tundi ja 5 minutit. Reaside juu-res minu jaoks kõige ebameeldivam osa ongi lennusõit, kuna kitsas lennukis (tšarteris on ta-valiselt kitsas) mitmeid tunde kiluna karbis sitsi-da on suht tüütu, aga ootusärevus aitab sellest õnneks üle.

Kohale jõudsimel öösel, topiti bussidesse ja hotelli jõudsimel mingi kella 1 paiku vist. Täpselt aega ei mäleta. Hotell oli mingi tänava keskel asuv kolmetärnikas, aga võrreldes näiteks aastatetaguse Egipti kolmetärnikaga oli vahe maa ja ilm.

Esimene asi hommikul oli muidugi rõdul passida ja kuulata ehtsat palvekutset, mitte arvutist tulevat. Kahjuks Tuneesias enne revolutsiooni (mis oli vaid mõned aastad tagasi) ei tohtinud palvekodasid turismipiirkondadesse ega neile väga lähedale ehitada, seega olid mošeed suht kaugel ja palvekutset oli kuulda vaid tõesti rõdul kõrvu kikitades tuulevaikse ilmaga, aga siiski! Eriti ilus oli see õhtuti – istud rõdul, vaatad kuidas päike loojub ja taeva punakaks värvib ja siis kostub kaugusest *adhaan* ... Midagi ilusamat on siin raske ette kujutada.

Muidugi oli mul sinna minnes natuke vale ettekujutus – kujutlesin näiteks, et enamus naisi on pikkades üripides ja hidžaabis. No tere tüng – enamus naisi, keda mina nägin, olid pigem kitsastes teksades ja hidžaab ei olnud ka just kõige levinum tarbeese. Pikkades abajades naisi nägin vast nii, et neid saaks ühe käe sõrmedel lugeda ja neidki siis, kui Medinast (turult) tulles meil totaalselt ära eksida õnnestus ja sattusime kuskile täitsa kohalike linnaossa. Siis olime muidugi meie vaatamisväärsused – lapsed jooksid karjas taga ja hüüdsid: „Madame, madame“ .

Üks reisi tipp hetki oli muidugi päev, mille veetsime Monastiris kalli Karima juures. Esiteks ütlen kohe, et ma armusin sellesse väikesesse linnakesse – linn, kus meie olime, Sousse, asub

umbes 20-25 kilomeetri kaugusel Monastirist ja on selline 2 miljoni elanikuga linn, aga Monastir on nõ väikelinnake oma ca 71 000 elanikuga. Alguses küsisime hotelli administratsioonist, et kuidas oleks parim Monastiri minna, onu soovitas võtta takso, et viib otse uksette ja ainult 20 dinaari (alla 10 euro) ja igavesti mugav, aga Karima laitis selle mõtte maha, et takso võib sulle öelda jah, et 20 dinaari, aga siis viib sind ei-tea-kuhu ja küsib 40. Seega siis võtsime kuulda tarka kohalikku ja läksime rongiga – sõit kokku 5 dinaari (3 taksoga rongijaama ja 1 dinaar per pilet). Sõit kestis nõksu üle poole tunni ja Monastiris sain paar minutit oodata ning paanitseda – karta, et Karima ei saanud mu smsi kätte, kui juuba Karima linnutiivil kohale lendas. Jalutasime linnas ringi, külastasime Tuneesia esimese presi-

dendi Habib Bourguiba mausoleumi, vaatasime *ribati* (mingi vana kindlus), käisime kohalikul kalanduril, mis oli täiesti elamus omaette ning siis saime *Jackpoti* – nimelt läksime Karima poole, kus meie kõigi poolt imetletud meisterkokk tegi temale tavapärasest imet ja valmistas ülimalt va roa - väikse haikala, tuunikala ja praekartulitega, juurde salat. Karima külastusest sündis ka teine reisi üks lõbusamaid vahepalasisid – nimelt küsis Karima väike poja minult, et miks ma Eestis elan. Sellele oli suhteliselt keeruline vastata. Ütlesin siis, et olen seal sündinud ja seal on mu kodu, et eks sellepärast vist elangi. Selle peale teatas noormees: „Ei! Sina pead Aafrika naine olema!“. Ühesõnaga asi pandi paika – Lembi,

marss Aafrikasse! Tuleb tunnistada, et see mõte mulle täitsa meeldis, kuna ma tõesti armusin sellesse kohta – mõnus, natuke hullumeelne (just kohalik turg), samas rahulik ja ilus oma roheluses. Kindlasti oli mul mõnevõrra rahulikum seal ka tänu sellele, et kasutasin tugevat kamuflaaži – erinevalt teistest turistidest, keda seal nägin, olid mul koguaeg seljas pikad püksid/seelikud, kampsun, jakk (tänu minu külmakartlikkusele), peas rätik ja ette sätitud suured mustad prillid, nii et mu heledus ei paistnud ehk niipalju välja ja seetõttu sain mõnest turistilõksust rahulikult mööda vantsida. Vaid ühel päeval läksin välja oma heledate juuste lehvides ja selle tulemuseks muidugi kebisin kiirelt tagasi hotelli rätiku järgi, sest siis olid müüjaonud neli-viis

korda aktiivsemad mulle *handbaga* ja mida iganes pähe määrima.

Reisi jooksul külastasime veel ka Kartaagot ja Sidi Bou Saidi, mis on selline ilus linnaosake, kus kõik majad on muidu valged, aga aknad ja ukсед on sinised. Seal saime mängida telestaare, kuna üks onu võttis meid rajalt maha ja küsis, kas me oleme nõus tulema tegema ringkäiku tema isiklikus muuseumis (mis nägi küll rohkem poe moodi välja) ja siis vastama paarile küsimusele kaamera ees. Muidugi ei olnud meil selle vastu midagi. Kõndisime siis onu pool ringi; vaatasime, mis tal seal kapikestes oli ja siis vastasime kaameraga onule, miks me just Tuneesias oleme ja kuidas meile seal meeldib. Mul ei ole õrna aimugi, mis saates, kus ja kuna seda näidatakse ja kas üldse, aga lõbus oli ikka.

Kui kirjutada üles kõik, mida selle nädala jooksul kogeda ja näha sai, siis tuleks sellest kokku paras romaan, sest tõesti oli see tore nädal eemal kõigest tavapärasest, avastamas uut ja huvitavat. Taaskord sai kinnitust minu teooria, et ma olen elama sattunud ikka väga valesse kohta ja et süda kisub hirmsasti sinna soojade maa-de poole (isegi kui see nii väga soe tol nädalal ei olnud), kus aastaringselt on puud rohelised ja päike ei ole haruldus, mis aeg ajalt vaid pilve tagant piilub. Meenub kord peetud mõttevahetus, et pole mõtet korjata hirmsasti raha, et osta uumat telekat või uhkemat autot ning et ainus asi, milleks on tõsiselt mõtet raha koguda, on reisimine, kuna telekas aegub mõne ajaga ära ja tuleb uus ja veel uhkema HD/3D/4D või misiganes tähekombinatsiooniga, aga reisilt saadud kogemus ja elamus jääb sinuga igavesti ja araabia- ja kultuuri arvestades on see elamus ikka võimas ja tagasikutsuv.

Üks araablasest sõber ütles: „Lembi, sa armastad meie kultuuri, meie kliimat, meie datleid – miks ometi ei jää sa siia meie juurde?!“ – ehk on tal õigus?

Eriline laps

MUINASJUTT LAPSE ARENDAJA JA LOHUTAJANA

Rubriigi autor: Rubaba

Refereering: Toivo Niiberg, Airi Metspalu, Mare Linnas: Atlex 2009

MUINASJUTU TÄHTSUS LAPSE ÜLDISES ARENGUS

*Andke lapsele paljas oksake – ta paneb sellel öitsema roosiõied!
Andke talle roosileht – ja vees ujub imelaevuke...*
Jean Paul

Bruno Bettelheim rõhutab, et muinasjutt oma sügava sisuga vastab paremini sellele tasandile, millel laps vaimse ja intellektuaalse arengu poolest asub. Muinasjutus kerkiavad lapse rasked sisepinged nii esile, et ta mõistab neid alateadlikult. Seal saab laps eeskujuga, kuidas probleeme lahendada ja sageli annab jõudu teadmise, et teistelgi on taolisi muresid.

Ärakuulamisoskus on sotsiaalse intelligentsi põhitunnuseid. See ei teki iseenesest, vaid inimese (lapse) arengu käigus. Kui me ei suuda ega

oska teineteist vastastikku ära kuulata, siis tekivad pooltööed, mis viivad lahku vanemaid, kaugendavad lapsi vanematest, süvendavad põlvkondadevahelist konflikti, tekitavad vastuolusid usulahkude, rahvuste ja rahvusrühmade vahel.

Lugude jutustamine on Waldorf-pedagoogika olulisi põhimõtteid ja iseäranis muinasjuttude käsitatakse selles tähtsaima kasvatusvahendina. Kolmandast kuuenda eluaastani on lapse maailmakogemus kaootiline, ent vaid täiskasvanu seisukohalt, kuna laps ise seda ei tea. Laps võtab maailma nii, nagu ta seda näeb. Üks võimalus selles korda luua on esemeid ja nähtusi vastanditeks jaotada. Just ajalooliselt vanemate muinasjuttude tegelased on kõik äärmusliku väljendused: usin või laisk, ilus või kole, hea või halb, tark või rumal jne. Laps peab mõistma, et inime-

sed on väga erinevad. Väikest last iseloomustab konkreetne mõtlemine ja opereerimine konkreetsete mõistetega. Vanemate laste juures sobivad juba kaasaegsemad muinasjutud ja muinasjutulaadsed jutustused, kus hea ja halb on ühes nahas, seletamaks seda, et igaühel meist on oma head ja vead. Nii arendab muinasjutt tolerantsi, objektiivset enesehinnangut ja vastastikust lugupidamist-mõistmist.

Vanemad (täiskasvanud) ei suuda lastele selgitada, et paljus, mis on elus valesti, on süüdi meie loomus – inimeste kaldumus olla agressiivne viha või hirmu tõttu. Samas ei osata nende tunnetega toime tulla, ei osata neid maandada nii, et jääks ise ja jätaks ka teised ellu. Järelkult räägivad vanemad üht, tegelik elu on aga hoopis teine. Just seda valesat tõdemust aitavad muinasjutud lapsele arusaadavasse

keelde tõlkida ja lahti mõtestada ning konkreetsete näidetega illustreerida. Järeldatakse ka, et muinasjutud aitavad lapses süvendada uudishimu, õhutavad õpihuvi ning ärgitavad täiskasvanutele küsimusi esitama.

FANTAASIA JA FANTASTIKA

Lapse fantaseerimine ei peaks andma põhjust ärevusseks, aga seda ei tohiks sega mini ajada hädakaitse ja positsioonivalega. Puhas fantaasialend on vaba minakaitsest, hirmust ning oma positsiooni parandamise vajadusest. Laps mõtleb midagi välja ilma igasuguse eesmärgi ja kasusaamise taotluseta, sest nii on lihtsalt huvitav. Selline fantaasialend annab tööd mälule, tähelepanule ja loovusele. Laps ise usub siiralt oma väljamõeldist ja selle eest ei tohi teda karistada. Oma olemuselt on selline fantaasia laste looming algus ning see on omane pea igale koolieelikule ja avaldub eelkõige mängus. Koolieelses eas vajab laps mängukaaslast ja kui neid ei ole, peab ta üksi mängima ning fantaasia võib haarata liiga suure koha tema elus. Sellisel lapsel võib hilisemas elus olla raske kohaneda, tema väljamõeldisi ei mõisteta ning seepärast võib ta põgeneda oma kujutluste maailma. Liigselt fantaseeriva lapse normaalne elu võib asendada väljamõelduga ning domineerima võib hakata skisoidne käitumine. Samas – vaene fantaasiamaailm võib olla seotud agressiivsusega.

Iiri munk ja kirjanik Jakob Streit on loonud järgmise määratluse: "Haiglaslikku fantaasia-

siat tähistatakse fantastikana." Sellest lähtudes võib öelda, et fantastika on psühholoogilises tähenduses fantaasia halvamaiguline vastand. Streit lisab: fantastika tekib, kui lapselik fantaasiaelu kistakse inimlikest proportsioonidest välja sentsatsioonilisse, ülehinnatusse ja ärritavasse.

Kolme kuni kuueaastase lapse arusaam maailmast tugineb täiskasvanute töekspidamistele ning ettekirjutustele-piltidele ja ta võtab seda nii, nagu seda serveeritakse – otse ja vahetult. Ekraanil nähtust ja koomiksitest tajutust hirmutab last kõige rohkem täiskasvanutevaheline vägivald (sõjad, taplemised, kaklused jne.), seejärel loomade halb kohtlemine ja piinamine ning seejärel õudustseenid, milles tegelasteks on igasugused vaimud ja monstroomid, mille on loonud täiskasvanute kasumist pimestatud fantastika. Kui muinasjutt andis võimaluse ja kogemuse põgeneda fantaasiamaailma ning leida sealt siinses reaalsuses puuduvat usku, siis fantastika teeb reaalsuseks maise põrgu ja seda tänases päevas. Paljudes maades on meelelahutustööstus teinud laste „pildinäija“ rahuldamisest kommertsliku hingeäri, vallutades lapse mängumaa ilma vanematelt küsimata. Nii saab põnevusest õudus, panniga pähelöömisest kiiskav sädemetepilv ning teisele jala taha panekust „heanali“ (siia minupoolne kommentaar – ma ei saa aru, miks Tommy ja Jerry multikas laste seas nii populaarne on, seal on ju vägivald vägivalda otsa. Kui ma püüdsin oma eelkooliealis-

te lapselastega selle üle arutleda, siis vaatasid nad mind nagu tulnukat... naljakas on ju... Mul ei ole üldse naljakas, kui keegi haiget saab – kas see on elu kogemustepagas mis minus räägib?).

Vimasel ajal kirjutatakse ja räägitakse üha enam koolivägivallast (vägivald on jõudnud ka lasteaedadesse – üha populaarsemaks muutub ühine mine projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“). Isegi tüdrukutevahelised sadismiaktid on juba tavaline elunähtus. Kui televiisori- ja arvutiekraanil nähtut katsetatakse kaaslaste (sageli sõprade) peal, on tegemist pseudovägivallaga. Ka selle tagajärjed võivad olla küllalt hirmsad, kuid need on ette katsetsemata, spontaanselt tekitatud. Koolis toimuv vägivald aga on sageli teisele meelega ja ettekatsetsetult haiget tegemine, teise alandamine ja sildistamine, millega ei pruugi kaasneda sageli silmaga nähtavaid kahjustusi, küll aga hinges kuhjuvaid psühholoogilist laadi kahjustusi, mille paranemine võib võtta aastaid.

Nende probleemide lahendamiseks ei ole televiisori seinast välja tõmbamine või ööafilmi vaatamise keelamine. Nutikam on vaadata selliseid saateid-filme koos lapsega, nähtu üle arutleda ning tajutut korrigeerida. Lapsele tasuks tuua arusaadavaid konkreetseid näiteid fantastika ja tege- likkuse vahekorra selgitamiseks ning arendada lapses elujaatavat huumorimeelt.

VÄIKELASTE HIRMUD, MILLEST NAD MEILE EI RÄÄGI

Rubriigi autor: Annely

Allikas : <http://perejalaps.delfi.ee/vaikelaps/vaikelaste-hirmud-millest-nad-meile-ei-raagi.d?id=64912444>

Hirmutunne on tuttav kõikidele. On väheseid, kes võiksid kiidelda, et pole lapsepõlves mitte midagi kartnud. See, et lapsed kardavad, on täiesti normaalne. Enamgi veel, paljud spetsialistid on arvamusel, et hirmude puudumine võib viidata lapse psüühilise arengu peetusele. Hirmud on tihedalt seotud kujutlusvõime arenguga, oskusega fantaseerida, see aga tähendab, et on intellekti koostisosaks.

Mitte iga hirm ei ole kahjulik, sest aitab vältida ohtusid. On kasulik ilmutada ettevaatlikkust. See on enesesäilitamise instinkti alus. Kui sa ei oska ujuda, siis sa sügavale ei lähe. Ületades teed, vaatad kindlasti, et ligiduses pole autot. Arengu jooksul lähevad mõned hirmud ja kartused mööda, asemele tulevad aga teised. Laps hakkab neid ületama vastavalt info saamisele teda ümbritseva maailma kohta.

Kui ta aga on veel päris väike, erineb tema maailm oluliselt täiskasvanute maailmast. Ning laps võib karta kõige ootamatuid asju, mis talle hirmuäratavad näivad. Väikelaste hirmudesse ei tasu suhtuda kergemeelselt. Need on seotud eelkõige teravate helidega, ereda valgusega, tundmatute inimestega ja üksinduse tundmisega. Laps on veel nii väike ja kogenematu. Teda võib ehmatada puult langev leht, avanev vihmavari. Samas ei märka ta seda, mis tööpoolest võib ohtlik olla. Ta ei saa aru, et kui tõmmata laudlina äärt, siis võib endale kuuma tee kaela saada, üle trepikäsipuu upitades võib aga alla kukkuda. Lapsevanemate ülesandeks ongi selgitada väikesele uudishimulikule, millised olukorrad on ohtlikud, mida aga pole tarvis karta. Peab ise olema eeskujuks, olles kindel ja rahulik.

MIDA KARDAVAD VÄIKESED LAPSED?

Vastsündinu

Kujutle, et oled sattunud tundmatule planeedile, kus kõik on

harjumatu ja võõras. Teravad helid, ere valgus, külm ja ebamugav. Ümberringi on tohutusuured tundmatud olendid. Tahaks tagasi koju see on aga võimatu. Midagi taolist tunneb ka vastsündinu. Ta kardab ja nutab valjult. See on instinkt, mis paneb lapse võpatama ja kätega vehkima teravaid helisid kuulates ning silmi kinni pigistama ereda valguse käes. Laps vajab ema kohaolekut, ta on abitu ning vaid ema suudab teda rahustada, kuna vastsündinu peab ennast temaga üheks tervikuks. Kui ema ei ole tema kõrval, kui ta ärkab, ehmu laps ja hakkab nutma. Piisab, kui võtta ta sülle, suruda enda vastu, panna rinnale ning hirm kaob. Laps kuuleb tuttavat häält, tunneb ema keha soojust, tema lõhna ning teab, et on nüüd kaitstud.

Esimesed kuud

Beebi kardab ema lahkumist. Ta ei saa aru, et ema on eraldiseisev isiksus. Kui ema läheb ära, siis tunneb laps, et osa temast on puudu. Kohe on kaitstuse tunne kadunud. Spetsialistid soovivad arvesta-

da lapse vajadusega olla kaisus, tahta hellitusi ning füüsilist kontakti. Sõltumata sellest, miks laps nutma puhkes, ole temaga sõbralik ja rahulik. Ära mine tema emotsioonidega kaasa.

Pool aastat

Esielgu naeratab rinnalaps iga ühele, kes tema voodi kohale kummardub. Kuid 6-9-kuuselt tekib hirm võõraste ees. Laps hakkab valjusti nutma, niipea kui tema poole pöördub keegi võõras. Ta võib karta ka siis, kui on ema süles. Nüüd eristab ta eksimatult oma ema teiste inimeste seast. Iga teine, kes tahab teda sülle võtta, tekitab usaldamatust. Kui laps ei taha vanaema sülle minna või puhkeb nutma, kui käru juurde astub isa tuttav, ära näita välja, et sa pole tema käitumisega rahul, see ei ole kapriis. Ära sunni last julgust ilmutama, jätkka temaga lihtsalt rahulikku suhtlemist. Kui ta saab pooleteise aastaseks, siis taandub ka hirm võõraste ees.

Aasta

Selles eas tutvub laps huviga teda ümbritseva maailmaga. Ometi säilib hirm võõraste helide ees. Ehituse hääled, tuletõrjeauto sireen, lennuki müra... Laps ei näe heli allikat ning kui see on talle võõras, võib see hirmutada. Sel juhul kiirusta lapse juurde, kallista teda ja seleta, mis heli see oli. 2-3-aastaselt on kuulmishirmud juba tunduvalt vähenenud, sest laps tunneb nüüdseks paljusid helisid. Ometi on tõenäoline, et mingid võõrad helid võivad ikkagi veel hirmutada. Nendel hetkedel piisab, kui olla lapse kõrval ning rahustada teda. Selles eas tekivad ka visuaalsed hirmud. Väikelapse kujutlusvõime on väga elav ning ta ei erista reaalselt maailma kujuteldavast. Eredad kujundid, mis tekitavad ta peas, elavad oma elu ning võivad olla ohtlikud. Lapsed hak-

kavad kartma suuri esemeid, eriti siis, kui need hakkavad täiesti ootamatult liikuma. See võib näiteks olla suur taim, mida tuul kiigutab või äkki lendu tõusev vares. Sel juhul on vanematele sama nõuanne: olge alati läheduses, olge valmis teda rahustama ja seletama talle, et see on puuleht, lind või inimese vari ning need pole üldsegi mitte ohtlikud.

Poolteist aastat

Selles eas lapsed tunnevad emotsioone, nad võivad lennult kinni püüda täiskasvanute meeleolusid, nad õpivad aru saama signaalidest, mis tulevad teistelt inimestelt. Kui kahele lähenev laps näeb esmakordselt maalitud nägudega kloune või näitlejaid, kardab ta neid sageli. Selles eas lapsi hakatakse ka juba seltskondada viima. Lapsed lähevad lastehommikutele, nukuteatrisse, näevad jõuluvana. Ja seegi võib hirmutada. Ent see on normaalne: laps peab nägema inimese tõelist nägu ja silmi, mõistmaks, et teda võib usaldada. Enne selliseid kohtumisi tuleks lapsele kõik ära seletada, et ta ei kardaks.

viib selle aga kusagile teadmatusse. Ka vannis võib tekkida arusaamatusi. Kui hakata vannist vett välja laskma, palub laps hirmunult teda sealt välja tõsta, kuna kardab, et vesi viib ka tema kaasa.

Pimeduse hirm on üks kõige levinum hirm laste seas. Niipea kui ema väljub magamistoast, elustuvad kummalised varjud. Voodi all aga ärkab kohutav koletis, kes vaid ootab, et laps voodist välja tuleb. Siis saab see lapse jalga-dest kinni haarata ja endaga kaasa viia. Väikelapsed ei taha üksinda uinuda, nad tõesti kardavad ja tunnevad end üksildasena.

Mitte kunagi ei tohi magamistoast teha karistuste tuba. Samuti ei tohi enne uinumist hakata lapsega arveid klaarima tema päevase halva käitumise pärast. Midagi ei tohi lapse tuju rikkuda enne, kui ta magamistuppa jääb. Lapse tuppa võiks panna suure pehme tugitooli. Vanemate tugitool rahustab ning päästab hirmudest. Ema või isa istuvad sinna alati, et rääkida lapsega sellest, kuidas möödus tema päev või vastata küsimustele või lugeda unejuttu. Õhtused sõbralikud jutuajamised

Paljud lapsed kardavad näiteks tõmmata WC-s vett või lasta kraanist vett jooksmas. Laps leiab, et poti sisu on osake temast, vesi

on parim viis panna laps voodisse ning vabastada ta hirmudest, mis segavad uinumist. Kui laps kardab pimedust, jätta talle tuppa

väike öölamp põlema, et ta võiks igal hetkel näha, mis „kahtlases nurgas“ toimub.

LASTE HIRMUDE PÕHJUSED

Paljud hirmud tekivad väikelastel ootamatult, lühikeseks ajaks ning kaovad siis jäljetult ilma igasuguste tagajärgedeta. Kui aga neid lapse muresid ignoreerida, suruda need alla ja arvata, et need pole tõsiseltvõetavad, võib neist kujuneda tõeline neuroos.

Ühed hirmud tekivad ealiste iseärasuste tõttu, teised perekonnas valitseva halva atmosfääri pärast (tülid, liigne karmus, emotsionaalse sideme puudumine vanemate ja laste vahel). Vahel tekitavad vanemad ise lastes hirmu, sisendades neisse iseenda kartusi. Igasugune ema muretsemine kandub edasi lapsele. Kui täiskasvanud asuvad liiga emotsionaalselt lapsele ohtudest jutustama, nakatavad nad tema tahtmatult hirmuga.

„Kui sa nii käitud, annan su tädile ära. Kui sa ei söö, satud haiglasse, seal tehakse sulle süste“. Sellised fraasid tuleb kindlalt oma sõnavarast välja jätta. Tasub meenutada, et hirm võib lapsel tekkida pärast ebameeldivat traumakogemust. Näiteks tegi hambaarst haiget, koer hau-

kus lapse peale, vesi kõrvetas ta kätt... Nii tekib hirm arstide, koerte ja vanniskäimise ees.

SAAME IGAST HIRMUST ÜLE

Jälgi oma last. Kui lapse vanus lubab, küsi temalt, mida ta kardab. On väga oluline hirmudest lahti saada. See, kes ei suuda neist lapsepõlves vabaneda, saanud lapsevanemaks, annab ilmselt oma hirmud lapsele edasi.

Seega alustada tuleb iseendast, mitte lapsest.

Kõigepealt peab laps teadma, et teda armastatakse, toetatakse ja mõistetakse alati. Sõlmi lapsega usalduslik vahekord. Armasta oma last just sellisena, nagu ta on — kõikide tema soovide ja tunnetega. Lugege koos häid muinasjutte, kuulake meeldivat muusikat.

Korraldage ühiseid jalutuskäike ja mängu.

2. Laps peab uskuma iseenda suutlikkusse. Seega, ürita kinnitada lapse eneseusku — see on kõige alus. Kiida ja tunne uhkust tema väikeste saavutuste puhul, innusta ja ole tema kõrval. 3. Ära kujuta ka ise endast ohtu. Riidle vähem, ära mõista teda hukka ja ära karista. 4. Ei mingeid foobiaid. Võitle iseenda hirmudega, ära ilmuta liigset ärevust ega rahutust.

Aita lapsel rohkem infot saada selle kohta, mis teda ümbritseb, milliseid helisid ta kuuleb, milliseid asju ta jälgib. Räägi lindudest, rongidest ja lennukitest, äikesest, tuulest ja loomadest, keda kohtab linnas ja maal. Õpeta olema ettenägelik, ilmutama tähelepanelikkust, mitte aga hirmu. Las ta õpib aru saama mõistetest kuum, terav, õrn.

Ürita last hoida selle eest, mis võib tema tundlikku kujutlusvõimet rikastada hirmuäratavate ja ähvardavate kujunditega. Vali hoolikalt raamatuid, jälgi, et illustratsioonid ei oleks kohutavad. Sama võiks öelda ka mänguasjade kohta — kõik need peavad olema rahumeelsed ja ohutud. On soovitatav, et lapse tutvus televisiooniga toimuks võimalikult hilja. Kui laps vaatab sealt multikaid või arendavaid saateid, jälgi nende kvaliteeti ja emotsionaalset sisu. Kõige parem — vaa-dake telerit koos.

Ja lõpuks, ürita luua psühholoogiline kaitse hirmude eest. Kas laps kardab tolmuimejat? Osta talle siis mängutolmuimeja — las lööb oma toas korra majja. Kardab nõida? Joonistage see koos lapsega paberile, siis lisage naljakad vuntsid, suured kõrvad ja räägi naljaka häälega nõia probleemidest. Lapsel hakkab temast kahju või siis naerge koos naljaka kuju üle. Kardab süste? Osta arstikomplekt, las süstib kõiki pereliikmeid.

LAPS SAAB MÄNGIDES OMA HIRMUDEST LAHTI

Ühilda need mängud igapäevaste rituaalidega. Kui aga hirm on lapsel juba kaugemale arenenud, kasuta etapiviisilist hirmust üle saamist. Kui ta näiteks kardab vannis pesemist, alusta lõbusa mänguga kausis. Seejärel lase vanni vaid väheke vett ja roni sinna koos lapsega. Võibolla ta aitab sind ja peseb su pead või vannitab oma lemmikmänguasja. Järgmisel korral paneb laps valmis juba kõik lemmiklelud, laseb vanni vee ja lisab vahtu. Leppige kokku, et kõigepealt peseb laps oma nuku pea, siis aga peseb ema tema oma.

LOODUSLIK RAVI

TURSED JA VEEPEETUS - MIKS NEED KAHJULIKUD ON JA MIS AITAKS NEIST VABANEDA?

Rubriigi autor: Aisha

Allikas: Liis Orav, toitumistarkus.ee

Tursed ja veepeetus võivad märku anda tõsisest haigusest, kuid hoopis sagedamini peidavad ennast nende kurnavate sümptomite taha valeid toiduvahendid ja (üllatus-üllatus!) vähene vedelikutarbimine.

Lisaks veele sisaldavad keha vedelikud ka meie keha elektrijuhtivust määravaid elektrolüüte (naatriumi, kaaliumi jt), mille taset reguleeritakse neerude ja hormoonide poolt. Kuna meie keha püüab pingsalt vee ja soolade vahel tasakaalus hoida, siis alarmeeritakse soolakoguse suurenedes neerude poolt kogu süsteem soolade lahjendamiseks vett kinni hoidma. Reeglina on selle tagajärjeks tursed ja veepeetus.

Nii südame-veresoonkond, seedeelundid, närvisüsteem, organismi ainevahetus kui ka hormoonide tootmine on kõik tu-

gevalt sõltuvad piisava vee olemasolust. Veepeetusega püüavad koed elutähtsatele organsüsteemidele vajalikku veekogust tagada. Probleem seisneb selles, et rakkude poolt kinni hoitav vesi ei pruugi veepuuduses organitele mitte alati kergelt kättesaadav olla, see aga võib viia elundite alatalitluseni ja sealt edasi krooniliste haigusteni.

Pidev veepuudus võib väljenduda peavalude, tõsiste migreenihoogude, väsimuse, ärevushäire, lihaskrampide, neerukivide, kõrge vererõhu, seljavalude, seedeprobleemide, kõhukinnisuse, mentaalse hägususe ja muude konditsioonidena, mis olukorra püsimisel sageli kroonilisteks haigusteks muteeruvad.

Optimaalse veekoguse taastamine kehas parandab oluliselt nii meie füüsilist kui psüühilist tervist. Nii näiteks on täheldatud, et dementsuse ja unustamisega hädas olevate vanurite mälu sei-

sund paraneb tunduvalt, kui neile veejoomise vajalikkust pidevalt meelde tuletada.

Ära jäta keha signaale tähelepar

Kuna täisnõud registreeritud oma janutunnet viitsamini kui siis jäetakse keha signaale tähelepanuta, siis on sageli tähelepanuta preteeritakse keha näljana ning saada aru ennast ja tervist muutab. Just see „näljatund esmalt ära klõps, kui te end peate ka veel näljana tunnete, see tegu tõesti keha ja kõhu ja näljanuuga.

Kehavedelikud (va veri) moodustavad umbes 60% naiste kehakaalust. Õrnema soo puhul annavad tursed sageli märku kehas toimuvatest hormonaalsetest muutustest. Nii võib viljakushormoon progesterooni tugev langus enne menstruatsiooni tuua kaasa vee ja soolade peetuse, kuna sellega kaasneb ka antidiureetilise hormooni (vasopressiini) tõus. Kostüümi või pükstesse mittemahtumine teeb tuju pahaks ja lisab üleüldisele ebamugavustundele veelgi juurde.

Teadmatusest pöörduetakse sageli tugevatoimeliste diureetikumide poole, kuigi need võivad veepeetust veelgi soodustada. Probleem seisneb laialt levinud väärarusaamas, et liigne veejoomine ongi tursete peamiseks põhjustajaks. Diureetikumide kasutamise asemel oleks hoopis loomulikum ja terviklikum lahendus korrastada oma söögisedelit, juua piisavalt puhast (gasita) vett ja anda kehale muutustega kohanemiseks aega.

Mõned soovitud keha veetasakaalu taastamiseks:

Vähenda soola tarbimist, kuna liigne sool põhjustab veepeetust. Väldi ohtralt peidetud soola sisaldavaid valmistoite, poolfabrikaate ja kastmeid ning kasuta toidu maitsestamiseks hoopis ürte, küüslauku ja sellerit.

Vaata üle oma kohvi, kihisevate jookide ja alkoholi tarbimine. Sageli arvatakse, et veejoomisena kvalifitseerub ka karastusjookide ja kohvijoomine, kuid tegelikult on need vastupidi, just vett väljutava toimega. Nagu öeldud, mõjub negatiivne veebilanss turseid ja veepeetust soodustavalt.

Suhkrud ja tärkliserikkad toidud ehk kiiresti imenduvad süsivesikud seovad endaga rohkelt vett. Vaheta rafineeritud jahu ja maiustused välja kiudainerikaste tervislikumate alternatiivide vastu. Lahustuvad kiudained reguleerivad keha veekogust, pehmendavad soole sisu ja kiirendavad ainevahetust.

Tarbi päevas ca 25-35 ml vett iga kehakaalu kilo kohta, pool sellest veekogusest võib sisalduda toitudes (supid, mahlased aed- ja puuviljad jms.) Ca 70 kilone inimene peaks seega päevas tarbima 1,75-2,45 l vett. Vesi on looduslik diureetikum, mis võimaldab veepuuduse hirmus rakkudel rahuneda ja oma vana-dest kinnihoitud varudest vabaneda.

Suurenda puu- ja aedviljade hulka oma menüüs. Taimedes sisalduv struktureeritud vesi on parim, millega keha rõõmustada võid. Võimsad diureetikumid on arbuus, tsitruselised, seller ja kurgid.

Veetarbimise loogika on lihtne – inimesed, kes söövad palju kuivi toite (raf. teraviljad, sai-leib, liha, juust) peavad jooma rohkem, et saadavat naatriumi kogust ja kuivust tasakaalustada. Kui tarbida rohkem mahlast ja värsket, võib ka vähem juua. Seda, kas toit sisaldab rohkelt vett või mitte, võid eeldada, kui kujutad piltlikult ette, kui palju sellest läbi mahlamasina ajades mahla tuleks.

Looduslikud ja pehmed vahendid veepeetuse vähendamiseks:

- **Tavaline nõges** (*Urtica dioica*) on taim, mida juba antiikajal kasutati diureetikumi ja lahtistina. Nõgest kasutatakse sageli ka suurenenud eesnäärme ja urinaarsüsteemi probleemide korral. Nõgeseteed võiks tarvitada 10 päevaste kuuridena mõned tassid päevas.

- **Võilill** on laialt tuntud oma sapi läbivoolutust edendava ja maksa puhastava toime poolest, kuid see tänaväärne taim aitab ka seedeprobleemide, paistetuse, nahahaiguste ja tursete korral. Mitmekülgse

võilille juurel on viirustevastased omadused, õied sisaldavad rohkelt antioksidante ning lehed toimivad diureetilisel. Tee tegemiseks valada 1-2 tl kuivatud võilillelehti üle kuuma veega ja mõned minutid tõmmata lasta.

- **Peterselli-, tilli- ja kaselehe tee** on eestlaste rahvaravis kasutatavad klassikalised veeväljutajad. Apteegis on saadaval on ka kaselehetabletid.
- **Jõhvikad** ja jõhvikamahl on organismi veekogust reguleeriva toimega.
- **Roheline tee** on populaarne jook ja kehakaalu alandaja, mis sisaldab võimsaid, polüfenoolideks kutsutavaid antioksidante. Rohelise tee joomisega kaasneb kiirenenud ainevahetusest tulenev sagedasem urineerimine ning väheneb veepeetus. Päevas soovitataks juua 2-3 tassi rohelist teed.
- Igasugune **liikumine**, aga ka **massaaž** on ainevahetuse tasakaalustamise ning lümfiringluse stimuleerimise jaoks võtmetähtsusega.

NB! Kui toidusedelisse tehtud muutused, piisav veetarbimine ja liikumine olukorrale lahendust ei too, tuleks kindlasti kontrollida, kas tegu pole mõne tõsisema haigusega. Kroonilist veepeetust võivad põhjustada nii maksa- ja neerutõved, lümfisüsteemi haigused kui südameprobleemid. Samas ei tohiks ära unustada, et ka mitmed ravimid (hormoonasendusravis kasutatavad preparaadid ja antibeebipillid; NSAID nagu aspiriin, ibuprofeen; beetablokaatorid jt) põhjustavad veepeetust.

ELU EESMÄRK - PARADIIS

NAISTELE, KES USUVAD, ET KODU ON NENDE VANGLA

Tõlkinud: Amina

Autor: Šeikh Saalih al-Uthaimiin

Allikas: <http://coveredpearls.abdurrahman.org/page/7/>

Kas kodu on mosleminaiste vangikong? Kas sellistele naistele on nõuandeid, kes mõtlevad, et kodukolle sümboliseerib nende jaoks trelle?

Allah ütleb Koraanis: „**Ja elage oma kodudes ...**” (33:33)

Samuti räägib autentne Prohveti (صلى الله عليه وسلم) jutustus naiste kohta, et „*nende kodud on neile parimad*”.

Naine on vaba. Ta liigub sinna, kuhu vaja, hoolitseb selle eest, mille eest vaja ja tegeleb oma asjadega. Kuidas saab seda nimetada siis vangistuseks?

Jah, me võime öelda, et kodu on vangla nende naiste jaoks, kes tahavad teha kõik asju, mida mehed teevad. Allah lõi mehed teatud viisil ja naised teatud viisil. Naised ja mehed on nii füüsilise, iseloomu kui ka intellekti poolest erinevad. Naine, kes usub, et kodus olemine on sama, mis vangis olemine, on vastuolus Allahi sõnadega: „**Ja elage oma kodudes ...**” (33:33)

Kuidas saaksime isegi mõelda, et Allahi käsk võrdub vangistusega? See võib tunduda vangistusena vaid neile naistele, kes soo-

vivad püksikandjatega (st meestega) seguneda, seltsida ja nood oma atraktiivsusega üle külvata.

Kodu sümboliseerib õnne, mõõdukust, ka häbelikkust ja püüdu olla *fitna* eest kaitstud. Kodu hoiab distantsi naiste ja võõraste meeste vahel, sest väljaspool kodu on alati võimalus, et kas naine tekitab meestes kiusatust või vastupidi.

Naised peaksid olema jumalakartlikud ja kuulama, mida nende Looja ja Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) neile räägivad. Nad peavad olema täiesti veendunud, et nad kohtuvad Allahiga ja Ta küsiteb neid: „Kuidas te sõnumitoojatele vastasite?”

Nad ei tea millal nad kohtuvad Allahiga. Inimene võib ärgata hommikul oma kodus, kuid juba öhtul olla oma hauas. Seega peaksid mosleminaised olema jumalakartlikud ja mitte laskma end häirida lääne ideoloogiast. Läänemaailm on oma vitsad juba saanud. Paljud naised sooviksid naasta kaitsva kodu rüppe kõledast maailmast, kus nad meestega konkureerima peavad, kuid seda on nüüd juba väga raske teostada.

Meil on meie religioon, meie tavad ja kombed. Kas selline asi on siis meile, moslemitele, kohane, et pöördume oma usu õpetuse poole tagasi vaid siis, kui oleme end juba viletsusse viinud? Au olgu Allahile, Suurimale. Allah on Võimsaim ja teab kõige paremini.

Lugeja küsib,

lugeja vastab!

Mida tead Koraani tõlgendamisest? Kas moslem võib Koraani või selle tähenduse tõlget lugedes teha ise järeldusi, mis mingi värss tähendab ja sellest enda jaoks seadusi või käitumismalle tuletada? Kes või mis on sinu jaoks Koraani tõlgendamisel usaldusväärne allikas?

Meil ei ole õigus tõlgendada Koraani kuidas meie soovime, vastavalt oma kirgedele ja tahele. Koraani tõlgitakse vastavalt Prohvet Muhammedi (Ainujumala rahu ja õnnistus olgu temaga) ja kuidas õiglased Kaaslased (ram) ja pärast neid tulnud järgijad ning õiglased õpetlased on seda mõistnud. Samuti tuleb arvestada konteksti ja miks värss alla tuli ja kus ta tuli ja millal ta tuli ja kuidas Prohvet (saws) selle värssi järgi käitus jne.

Olen kuulnud, et nende kaaslaste jne inimeste tõlgendust saab võtta autentsetena, kes tõlgendasid asju ja situatsioone nagu seda tegi Prohvet Muhammed (saws) seal juures ilma, et nad oleksid seda enne lugenud vms, aga *Allahu alem*, selle kohta ma ei tea midagi autentset. Üks on vist ibn Kathiiri tõlgendus, mis on nn autentne; neid on ikka mõni veel.

Mis puutub Koraani mõtte tõlkele, siis seda me ei saa üldse võtta nn autentse seaduse allikana, sest iga värssi kohta käivad tea-

tud jutud ja teatud olukorrad, mida saab vaid *tafsiiri* järgi mõista ja just nende seletuste, mida just need õiglased inimesed on mõistnud või tõlgendanud ja teatud sõnad tähendavad mitut asja jne ja see mõtte tõlge võib olla üldine ja pealiskaudne ja ekslik, ühes keeles ühte moodi ja teises teistmoodi jne jne.

Ei tohi värsside nende kontekstist ära võtta ja neid nn kuidas soovime tõlgendada ja panna sinna konteksti kus soovime. Koraan ja islam on täiuslikud, kõigel on mõtte ja põhjused ning kõigel omad kontekstid.

A.

Mina olen aru saanud, et Koraani ei saa lugeda õhtuse lektüüri-na, vaja on siiski tõlgendust. Muidu võib tekstist väga valesti aru saada.

M.

Kõige paremaks *tafsiiriks* on Koraani seletus Koraanilt eneselt, teiseks on Koraani seletus Prohvetilt (saws) ja kolmandaks õig-

laste kaaslaste edastused, kui Koraanist ja sunnast seletusi ei leita.

Koraani tõlgendus on moslemile kõige tähtsamaks teaduseks. Ilma *tafsiirita* ei oleks õiget Koraanist arusaamist. Allah saatis Koraani meie juhtimiseks. Me oleme loodud Allahit ülistama. Seda me aga ei saa kuidagi teha ilma Koraani tähendusi mõistmata.

Loomulikult ei tohi moslem Koraani tähenduse tõlget lugedes teha ise järeldusi või teha ise seadusi. Selleks ongi *tafsiir*. Minule meeldib Ibn Kathir ja usaldan tema koostatud interpretatsiooni.

A.

Ma arvan, et teoorias ei tohiks moslem oma järeldusi teha. Nii võiks ju igaüks oma seadused luua ja tekiks täielik kaos. Samas on inimloomusele omane, et ta igas käitumisjuhendis omastab selle, mis teda kõige rohkem puudutab. Seega võib ta mingi lausele omistada tähendusi, mis tema emotsionaalse seisundiga ja mõtteviisiga kõige rohkem sobivad.

Erinevate koolkondade poolt on välja antud erinevaid Koraani tõlgendusi. Ka seal võib ühte asja olla tõlgendatud täiesti erineval moel. Sõltub konkreetsest inimesest, millist tõlgendust ta ise järgida soovib.

Ma ei tea, kas ongi olemas sellist asja nagu usaldusväärne allikas Koraani tõlgendamisel. Vaated on tihti ikkagi kallutatud, isegi alateadlikult ja tõlgetesse pannakse siiski natuke omaenda emotsiooni Koraani suhtes. Võib-olla mingid teadlaste tõlgendamised, kus ei ole lähtunud nii palju oma emotsioonist kui otsesest faktidest.

Kindlasti ei tasu unustada, et me ei ela enam samasuguses maailmas nagu siis, kui Koraan ilmus. Koraan on minu jaoks mõneti käitumisharjumuste õpetus, nagu šariaat. Seega on sealsed tõed juhisteks, kuidas käituda/mõelda. Tolle aja maailma soovitusel/juhised on hoopis teised mis tänapäeval. Jah, siis oli orjandus normaalne nähtus, samamoodi ka polügaamia, et oleks võimalikult palju terveid järeltulijaid jne. Tänapäeva maailmas neid näiteid ei peeta enam üldiselt aktsepteeritavateks. Rõhutaksin siin seda mõtet, et šariaati ei saa üks ühe-

le võtta. Ühiskonnannormid on muutunud.

Viimaseks mainiksin seda, et on erinevaid lähenemisi Koraanis kirjutatu suhtes, näiteks terrorismi teemal – ühtede arvates Koraan õigustab sellist tegevust, teiste arvates mitte.

Sellised siis esialgsed mõtted, mis pähe tulid. Kindlasti olen väga huvitatud teiste arvamustest, vastuväidetest, diskussioonist. Pole ju olemas õiget ega vale arvamust.

A.

Koraani tõlgendamine eba-kompetentse, keelevõõra või hoopis mitte-moslemi poolt, on suureks ohuks kogu moslemi *um-male*. Just Koraani vales tõlgendamisest ongi tekkinud erinevad islami sektid ja arusaamised, jättes ära või lisades juurde midagi, mis Koraanis ja sunnas ning *hadiithides* hoopis puudub. Sellisel eksitamisel on kurvad tagajärjed, kus üks grupp islamisekti kuulujaid võitleb teise sektiga vastu. Ja mitte ainult! Ka naised, vae-seid, orbusid, raamaturahvaid koheldakse islami ja Prohveti (*saws*) õpetuste/manitsuste vastaselt. Isiklikult olen järginud Koraani

tõlgendamisel just tuntud ja kõrgemate islamiõpetlaste poolt tunnustatud moslemite omi. Isehakanutest käin kaugel kaarega mööda, et eksitamisi vältida. Pooldan koolkondi, kes järgivad kõige lähemalt Prohveti (*saws*) õpetusi ega kaldu nendest.

K.

Ma tean, et Koraani tõlgendamiseks peab teadma *hadiithe* ja ühe *hadiithi* teadmisest võib-olla ei piisa, et seletada Koraani värssi, vaid peab olema kursis rohkemate *hadiithidega*.

See, kas moslem saab ise järel-dusi teha Koraani/selle tõlget lugedes, sõltub sellest, kui kursis on ta *hadiithidega* ja kui hästi saab ta aru ka *hadiithide* tagapõhjast. Kuna erinevad inimesed tõlgendavad *hadiithe* erinevalt (kes sõna sõnalt, kes järgib aga *hadiithi* ideed ja mõtet), siis võib juhtuda, et Koraani tõlgendamisel sõltuvalt on ka seadus/käitumismall erinev.

Minu jaoks on Koraani tõlgendamise usaldusväärseteks allikateks tugeva edastajaliiniga *hadiithid*.

A.

Lugeja küsib, lugeja vastab!

MIS ON POLÜGAMIA?

Paradiis Korraanis

MEHED

ISLAMI FINANTS

Rassism ja diskrimineerimine

Jumala ainsus

Islami pärimisseadus

MEHED

Džihaad ja ramadaan

Minu Ghana

INIMSED JA PALVENÄNNAK

LAPSED ISLAMIS

HÜGIEENIST ISLAMIS

ABIKAASADVAHELISED SUHTED

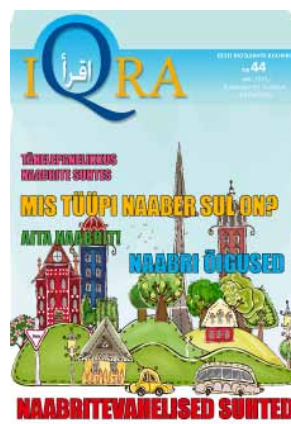
FAŽRI PALVE

ÜMBERLÖIKAMISEST ISLAMIS

LINNALEGENDID MOSLEMINAISTEST

NAABRITEVAHELISED SUHTED

BIDA ENK USUINE UUENDUS

KUI VIHA LÄNEB KEEMA

DAZZAAL ENK ANTIKRISTUS

KUIDAS ÖPPIDA PÜHA KORAANI

LASTE KASVATAMINE PROHVEI EESKUUJUL

LÄÄNEMAAILMA PÜHAD

ISLAMIRÖVASTUS LASTELE

MOSLEMILASTE KASVATAMINE

ISA - TÜTRE ESIMENE MEESUHE

ISA JA TÜTRE SUHTED ISLAMIS

Pakistani köök

Kokk: Amira

Haleem

700 g kanafileed (võid kasutada ka lambaliha või veiseliha)
0,5 kg nisuteri
200 g odrakruupe
200 g kollaseid läätsesid (mungdal)
200 g punaseid läätsesid (red split lentils)
2 keskmist sibulat
1 tl küüslaugupastat
1 tl ingveripastat
1 tl garam masalat
1/2 tl jahvatatud köömneid
2 tl punast jahvatatud tsillit
1 1/2 tl jahvatatud korianderit
1 tl kurkumit
1/4 tl kaneeli
3 tera nelki
2 tk kardemoni
3-4 loorberilehte
200 ml õli
Soola
näpuotsaga söögisoodat

Garneeringuks:

- praetud sibul
- ingveri viilud
- värsked korianderilehed
- roheline tsilli
- sidrun
- Valmistamine:

Pese ja leota läätsed, nisuterad, odrakruup umbes 2 tundi. Pane pool õli kogusest hautamispotti, lisa keskmise suurusega tükeldatud kana ja maitseainetesegu, ingveri ja küüslaugupasta ning prae need läbi segades umbes 3-4 minutit. Lisa leotatud läätsed, nisuterad, odrakruubid ning lisa 9 klaasi vett, hauta kinnise kaane all vaikselt kuni läätsed, nisuterad, odrakruubid ja liha on täiesti pehme. Sega aeg ajalt puulusikaga. Kui haleem on muutunud tummiks, tamba pudruniaga, nii et ühtegi tükki ei jääks. Segada ja tampida tuleks umbes 2 tundi, et jääks kui puder, aga õhuline.

Nüüd pane ülejäänud õli pannile ja prae hakitud sibul kuldpruuniks. Pool sibulatest lisa haleemi ja pool garneeringuks. Sega edasi veel umbes 10 minutit. Siis ongi haleem valmis.

Kaunista värskete koriandrilehtede, ingveri viilude, praetud sibula ja rohelise tsilli ribadega ning peale võib ka pigistada sidruni mahla.

Türgi köök

Tölkis: Zeünep

Allikad: „Türgi Köök“, Gönül Paksoü

Adaçaylı hamsi tava ehk praetud anšoovised salveiga

500 g anšooviseid
Punt salveid
1 tl musta pipart
1 klaas ehk 2 dl oliiviõli
1 klaas ehk 2 dl päevalilleõli
1 kaas ehk 2 dl jahu
Soola

Puhasta anšoovised, eemalda pead ja luud, pese ja kurna. Sega omavahel jahu, sool ja must pipar. Pane kahe kalafilee kõhud vastakuti, vahele üks salveileht, ja kasta jahusse. Sega pannil oliivi- ja päevalilleõli ning kuumuta. Prae kalu kummaltki poolt 1-2 minutit ja serveeri soojalt.

Tuuneesia köök

Kokk: Karima

Allikas: <http://karimasfood.blogspot.com/>

Õuna - jogurtikokteil
2 hapukamat mahlast õuna
1 spl vedelat mett
0,5 tl vanillisuhkrut
5 dl maitsestatamata
jogurtit

Pressi mahlapressiga õuntest välja mahl või riivi peene riiviga. Sega saumikseriga juurde kõik ülejäänud asjad. Serveeri kohe.

Külmana on see väga mõnus kokteil. Mina riivisin jämedama riiviga ja siis köögikombainis segasin juurde kõik asjad; sellest ka natuke tükilisem.

KORAANINURK

HARJUTUSI KORAANI RETSITEERIMISE ÕPPIMISEKS

„Muallim thääni“ Ahmadhadi Maksudi

Koostanud: Aisha

47

2. Idghaam (ühendamine)

a. Idghaam ghunnaga (ühendamine ja nasaliseerimine)

Tanwiini näide	Sukuuniga nuuni näide	Tähega
بَرَقَ يَجْعَلُونَ = (بَرَقْنِ يَجْعَلُونَ) = بَرَقْنِي يَجْعَلُونَ بَرَقِيَّ يَجْعَلُونَ	مَنْ يَقُولُ (مَنْ يَقُولُ = مَيَّقُولُ) وَمَنْ يَعْمَلُ	ي
يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ تَوْبَةً نَّصُوحًا	مِنْ نِعْمَةٍ فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتْ	ن
قُرْءَانٌ مَجِيدٌ صُحُفًا مُطَهَّرَةً	مِنْ مَّالِ اللَّهِ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ	م
وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ بَرْدًا وَلَا شَرَابًا	مِنْ وَاٍ لَا يَكْفُونَ عَنْ وُجُوهِهِمْ	و

17

Reegel

ن -täht, millel on peal sukuun ja tanwiin ja millele järgnevad:

ي , م , ن , و

ühineb nendega ja loetakse välja nasalisatsioonina (ninahäälitsusega).

Märkus

الدُّنْيَا • بُنَيْنٌ • قِنَوَانٌ • صِنَوَانٌ •

Nendes sõnades sukuuniga nuun loetakse selgelt välja (izhaar); idghaami reegel siin ei kehti, kuna sukuuniga nuun kohtub siin waw ja yaga ühes sõnas.

b. Ghunnata idghaam

Tanwiini näide	Sukuuniga nuuni näited	Tähega
<p>وَيَلُّ لِكُلِّ = وَيَلُّنْ لِكُلِّ = وَيَلُّنْ لِكُلِّ وَيَلُّنْ لِكُلِّ هُمَزَةٌ لَمْزَةٌ</p>	<p>مِنْ لَدُنْكَ (مِلْ لَدُنْكَ = مِلْدُنْكَ)</p>	ل
<p>عَفُورًا رَّحِيمًا لَرَّءُوفٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>مِنْ رَبِّهِمْ مِنْ رُّوحِنَا</p>	ر

Reegel

Nuun sukuuni ja tanwiiniga ühineb järgnevate tähtede laami ja raga ilma nasaliseerimiseta.

Sukuuni ja tanwiiniga nuuni idghaami tunnused Koraanis

Sukuuniga nuuni täieliku idghaami positsioonil olemise tunnuseks on sukuuni puudumine nuunilt ja šadda puudumine järgnevalt tähelt.

Selle tunnuseks, et *tanwiin* on täielikus *idghaami* positsioonis on vastavate märkide teineteise järele kirjutamine:

ja järgmiselt tähelt šadda puudumine.

Selle tunnuseks, et *sukuuniga nuun* on mitte-täieliku *idghaami* positsioonis, on *sukuuni* puudumine *nuuni* pealt ja šadda puudumine järgnevalt tähelt.

Selle tunnuseks, et *tanwiin* on mitte-täieliku *idghaami* positsioonis, on vastavate märkide teineteise järele kirjutamine:

ja järgmiselt tähelt šadda puudumine.

صحیح البخاری
 The Translation of the Meanings of
Sahîh Al-Bukhârî
 Arabic-English
 Volume 1

The Translation of the Meanings of
Sahîh Al-Bukhârî
 Arabic-English
 Volume 2

ترجمہ
 Dr. Muhammad

ILMUTUSE ALGUS

Usklike ema Aisha (raa), Prohveti (saws) abikaasa, jutustas: „(Ilmutuse) alguseks Jumala Sõnumitoojale (saws) olid täitunud unenäod, sest ei olnud ühtki unenägu, mis ei oleks päeval täide läinud. Seejärel hakkas ta eraklikkust eelistama, nii et ta veetis Hiraa koopa eraldatuses Jumalat ülistades järjest mitmeid öid, enne kui oma pere juurde naases. Nii käis ta (oma naise) Khadija juures varusid täiendamas, kuni ühel päeval laskus ta peale Hiraa koopas olles Tõde. Ta juurde tuli ingel ning käskis tal lugeda (või õppida, retsiteerida). Jumala Sõnumitooja (saws) vastas: „Ma ei oska lugeda!“¹ Prohvet (saws) lisas: „Siis võttis ingel minust kinni ja pigistas mind nii tugevasti, et ma ei suutnud seda enam kannatada. Seejärel lasi ta mind lahti ja käskis mul jälle lugeda ning ma vastasin: „Ma ei oska lugeda!“ Siis võttis ingel minust taas kinni ja pigistas mind teist korda nii

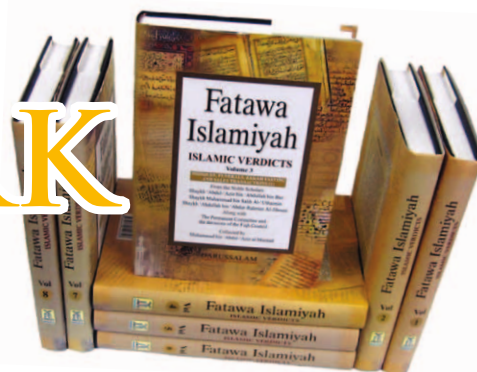
1 Tol ajal oskasid lugeda vaid selleks eraldi õppinud kirjutajad; tavalised kaupmehed, nagu Muhammed (saws), oskasid vaid arvutada. (tõlki- ja märkus)

tugevasti, et ma ei suutnud seda enam kannatada. Seejärel lasi ta mu lahti ning käskis lugeda, kuid taas vastasin ma: „Ma ei oska lugeda!“ Selle peale hoidis ta minust kolmandat korda kinni ja pigistas nii, et ma ei suutnud seda enam kannatada, seejärel lasi mu lahti ja ütles: „Loe/õpi/retsiteeri oma Isanda nimel, kes on loonud, loonud inimese rippuvast klombist (*embrüost*). Loe/õpi/retsiteeri ja su Armuline Isand, kes õpetab (kirja)sule abil, õpetab inimesele seda, mida ta ei tea.““ (96:1-5) Seejärel läks Jumala Sõnumitooja (saws), süda tugevat pekslemas, selle ilmutusega koju. Ta läks Khadija bint Khuwailidi (raa) juurde ja ütles: „Kata mind kinni!“ Nad katsid ta kinni, kuni ta hirm üle läks ning siis rääkis ta Khadijale (raa) kõigest, mis oli juhtunud. „Ma kardan, et minuga võib midagi halba sündida.“ Khadija (raa) ütles: „Ei iial! Jumala nimel, Jumal ei häbistaks sind iialgi, kuna sa hoiad häid suhteid oma perega, aidad vaeseid ja hüljatuid, lahutad lahkelt oma külaliste meelt ning abistad hädasolijaid.“ Khadija

(raa) viis ta oma nõbu Waraqa ibn Naufal ibn Asad ibn Abdul Uzza juurde, kes oli islami-eelsel ignorantse ajastul kristlaseks hakanud ja oskas heebrea kirja. Ta oli kirjanud heebrea keeles nii palju evangeeliumi, kui Jumal oli tahtnud. Nüüd oli ta aga vana mees ning pimedaks jäänud. Khadija (raa) ütles: „Oo nõbu, kuula, mis su vennapojal öelda on.“ Waraqa ütles: „Oo mu vennapoeg, mida oled sa näinud?“ Jumala Sõnumitooja (saws) kirjeldas siis, mida ta oli kogunud. Waraqa ütles: „See on sama (ingel Gaabriel), kes Moosese juurde läkitati. Soovin, et oleksin noor ning elujõuline ja elaksin ajani, kuni su rahvas su välja ajab.“ Jumala Sõnumitooja (saws) küsis: „Kas nad ajavad mu välja?“ Waraqa vastas jaatavalt ning lisas: „Igaüht, kes on toonud midagi sellist, mis sina oled toonud, on vaenulikult koheldud. Kui ma peaks veel sel päeval elus olema, toetan sind kindlasti.“ Kuid paari päeva pärast Waraqa suri ning jumalik ilmutus peatus mõneks ajaks. (Al-Bukhari)

FATWANURK

Koraaniga seotud bida'd

Tõlkinud: Aisha

KORAANI SUUDLEMINE JA ÜLE SILMADE TÕMBAMINE

Küsimus: Olen märganud, et osad vennad suudlevad enne lugema asumist Koraani ja tõmbavad siis sellega üle oma näo ja silmade. Mida peaks sellest arvama?

Vastus: Me ei tea, et selleks oleks islami seaduse järgi mingit alust.

Islamiuuringute ja fatwade alaline komitee
„al-Bid'u wal-Muhdathaat wa maa laa Asla lahu“ - lk 549;
„Fataawa al-Lajnah ad-Daa'imah lil-Buhooth al-'Ilmiyyah wal-If-taa.“ - küsimus 12, fatwa nr 1472.

KOOS KORAANI RETSITEERIMINE

Küsimus: Mida peaks arvama koos Koraani retsiteerimise kombest, mida tehakse eriti reedeti enne imaami saabumist?

Vastus: See ei ole lubatud, usuks teatud päeva välja valimine on *bida'*.

Islamiuuringute ja fatwade alaline komitee

„al-Bid'u wal-Muhdathaat wa maa laa Asla lahu“ - lk 562;
„Fataawa al-Lajnah ad-Daa'imah lil-Buhooth al-'Ilmiyyah wal-If-taa.“ - küsimus 11, fatwa nr 6364.

„SADAQ ALLAAHU L-ADHIIM“ ÜTLEMINE PEALE KORAANI RETSITEERIMIST

Küsimus: Kas peale Koraani retsiteerimise lõpetamist võib öelda „sadaq Allahu l-adhiim“?

Vastus: Tegemist on *bida'*ga. Ei Prohvet (saws) ega ükski tema kaaslastest (raa) ega ka tuntud õpetlastest ei ole kunagi seda teinud. Prohvet (saws) ütles: „Igaüks, kes lisab midagi sellesse meie asja (ehk islamisse), mis sellesse ei kuulu, sellelt ei võeta seda vastu.“ (Bukhari, Muslim)

Islamiuuringute ja fatwade alaline komitee

„al-Bid'u wal-Muhdathaat wa maa laa Asla lahu“ - lk 571;
„Fataawa al-Lajnah ad-Daa'imah lil-Buhooth al-'Ilmiyyah wal-If-taa.“ - fatwa nr 3303.

KORAANI SURNULE LUGEMINE JA TALLE KÕHU PEALE PANEMINE

Küsimus: Mis ütleb islami seadus Koraani surnule lugemise ja selle talle kõhu peale asetamise kohta? Kas on teatud aeg, mille jooksul võib kaastunnet avaldada, näiteks kolme päeva jooksul?

Vastus: Surnule Koraani lugemisel või haua kohal Koraani lugemisel ei ole mingit alust, seega on pigem tegemist *bida'*ga. Samuti ei ole alust ka Koraani surnule kõhu peale panemisel. Inime-

sed, kellel on teadmised, on mainitud, et kõhu peale võib panna midagi metallist või muud raskest, et kõht üles ei paistetaks. Mis puutub aga kaastunde avaldamisse, siis päevade arv selleks ei ole piiratud.

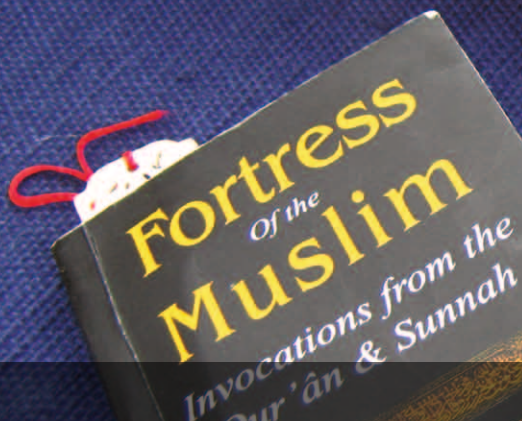
šeiikh Ibn 'Uthaymeen
„al-Bid'u wal-Muhdathaat wa maa laa Asla lahu“ - lk 370;
„Fataawa Islaamiyyah“ - köide 2, lk 50.

TELLITUD KORAANIRETSITEERIJALUGEMINE SURNU HINGELE

Küsimus: Kas on lubatud maksta professionaalsele Koraaniretsiteerijale selle eest, et ta surnu hingele Koraani loeks?

Vastus: Tegemist on *bida'*ga ja ei lugeja ega surnu saa selle eest tasu. Põhjus peitub selles, et retsiteerija loeb vaid maise hüve pärast. Iga hea tegu, mida tehakse maise hüve pärast, ei vii kedagi Jumalale lähemale ega anna Jumalalt tasu. Seega ei ole mõtet kedagi surnu hingele raha eest Koraani retsiteerima tellida, tegemist on vaid surnu pärijate raha raiskamisega.

šeiikh Ibn 'Uthaymeen
„al-Bid'u wal-Muhdathaat wa maa laa Asla lahu“ - lk 278;
„Majmoo' Fataawa wa Rasaa'il fadheelatush-Shaykh Muhammad Ibn Saalih al-'Uthaymeen“ - nr 357.

„MOSLEMI KINDLUS - duaasid Koraanist ja sunnast“

Said ibn Wahf Al-Qahtani Said ibn Wahf Al-Qahtani

Tõlkinud ja koostanud: Aisha

56. MATUSEPALVUSE DUA LAPSELE

160. *allaahumma ä'idhhu min 'adhääbi l-qabr. või: allaahumma ž'alhu faratan wa dhukhran li-wäälidäihi, wa šäfi'am mužääbä. allaahumma thäqil bihi mäwääziinähumää wa ä'zim bihi užuurahumää, wa älhiqhu bisaalihi l-mu'miniin, wa ž'alhu fii käfääläti ibraahiim, wa wihi birahmatikä 'adhääbä l-žähiimi, wa äbdilhu daarän khäiran min daarihi, wa ählän khäiran min ählihi, allaahumma ghfir li-äslääfinää, wa afraatinää, wa män säbaqanää bi-l-imään. -*

Oo Jumal, kaitse teda hauakatsumuse eest. Või: Oo Jumal, tee temast teerajaja, eelkäija ja varandus tema vanematele ja vastuse saanud vahendaja. Oo Jumal, lase tal nende (heade tegude) kaalul palju kaaluda ja suurenda nende tasu. Lase tal ühineda õiglaste usklikega. Anna ta Aabrahami hoole alla. Päästa ta läbi Oma halastuse Põrgu piinadest. Anna talle parem kodu kui tema oma ja parem perekond kui tema oma. Oo Jumal, andesta neile, kes on läinud (surnud) enne meid, meie kadunud (surnud) lastele ja neile, kes on meile usus eelnenud.¹

¹ Ibn Qudamah „Al-Mughni“ 3/416 ja „Ad-Duroosul-Mu-himmah li-Aammatil-Ummah“, lk 15, šeik Abdul-Aziz ibn Baz.

KAITSE JUMALALT MURE VASTU

20.12.2013

Kiitus olgu Jumalal, kes saatis oma sulaselele raamatu ja ei pannud sellesse ühtegi eksimust tõe teelt. Me täname hästi ja palju Teda, Kõigekõrgemat, Kes andis igale jumalakartlikule murest kergenduse ja raskusest väljapääsu.

Ma soovitan teil, oo Jumala teenrid, endil olla jumalakartlikud. Tõesti, edukas on see, kes võtab jumalakartlikkust tõsiselt ja seda kõigis oma tegemistes, sest tõesti, jumalakartlikkus on kitsikuse puhul lahendus ning haiguse puhul tervis. Jumal ütles: {Ja kes on jumalakartlik, sellele annab Ta väljapääsu (igast raskusest) ja annab talle elatise (allikatest), millest tal aimugi pole...} [suura al-Talaaq: 2-3]

Oo, usklikud, Kõigekõrgem Jumal tegi nii, et selles maailmas ei püsi asjad nii, nagu nad on ning Ta tegi nii, et selle saatus on hävimine ja kadumine – hävivad nii selle maailma mured kui ka rõõmud ning selle viletsus ja heaolu. Tark on see, kes kasutab selle maailma päevi, olles kuulekas Jumalale ja püüdes olla Temale meelepärane ning kes elab selles elus, olles tänulik oma Isandale iga olukorra eest, töötades tulevase elu nimel, samal ajal oma praegust elu hooleta jätmata, pöördudes oma Isanda poole Teda paludes, öeldes: {(Oo) meie Jumal, anna meile head selles elus ja head tulevases elus ning päästa meid põrgutule karistusest.} [suura al-Baqara: 201]

Ning kui tema Isand õnnistab teda millegagi, tänab ja kiidab ta Teda. Kui aga asjad lähevad tema jaoks keeruliseks ja tema südant täidavad mured, on ta rahulolev ja kannatlik ning püüab oma murest lahtisaamiseks kasutada kõiki selle elu vahendeid ning panna oma lootuse Jumalale murele kergenduse saamiseks. Selline on uskliku inimese olukord, kes vaatab seda maailma mõistlikult ja kaalutlevalt, järgides Jumala sõnu, Kes ütles: {Ja otsi sellega, mis Jumal on sulle andnud, kodu tulevases elus ning ära unusta oma osa selles elus ja tee head nii nagu Jumal on olnud hea sinu vastu...} [suura al-Qasas: 77]

Ning ebameeldiv? Mure on see, mille eest meie prohvet (salla Allahu aleihi wa sallam) kaitset otsis, öeldes: „Oo, Jumal, tõesti ma otsin Sinult kaitset mure ja kurbuse, võimetuse ja laiskuse eest.“ [al-Bukhari: 2893] Seega otsime Jumalalt kaitset kõikide murede eest, nii suurte kui ka väikeste eest ning palume Tal kergendada murelike vaeva ja viia ära kannatajate kannatused.

Oo, Jumala teenrid, moslemile on sobilik mure ja kahju puhul pöörduda Jumala poole ning olla kannatlik ning mitte õnnetuste puhul alla anda ega katastroofi ees nõrkeda, vaid hoopis astuda sellele vastu püsivuse ja kindlusega, võttes eeskuju prohvetist (salla Allahu aleihi wa sallam), kes ütles: „Tea, et kannatlikkuses selle suhtes, mida sa vihkad, on

palju head ning et kannatlikkuse juurde käib võit ning kannatuse juurde käib kergendus ning et iga raskuse juurde käib kergendus." [Ahmad:2857]

Oo, moslemid, olge hoolikad oma Isanda rahulolu otsimisel ning ärge tehke oma suurimaks mureks seda maailma, vaid hoolitsege oma tulevase elu eest. Prohvet (salla Allahu aleihi wa sallam) on öelnud: „Kes hoolib rohkem sellest maailmast, selle asjad pillub Jumal laiali ja paneb tema vaesuse tema silme ette ja ta ei võida sellest maailmast midagi peale selle, mis talle kirjutati. Ning see, kelle eesmärgiks on tulevane elu, selle asjad koondab Jumal kokku ning paneb rikkuse tema südamesse ning see maailm tuleb sunnitult tema juurde.“ [ibn Maadžah: 4105]

Õnnelik on see, kes valib selle lühiajalise maailma hoole asemel tulevase igavese elu hoole.

Kõigekõrgem Jumal on öelnud: {Ning kes tahab tulevast elu ja püüdleb selle nimel selle poole vastava püüdlusega, olles usklik, siis nende püüdlus on tänuväärne.} [suura al-Israa': 19]

Rõõm olgu usklikuga, kes teab Jumalat ja mõistab, mida Ta tahab ning on rahul Võimsaima ja Kiiduväärsega ning toimetab selles maailmas oma Isanda käsu kohaselt, alistab enda selle maailma ihad ja pääseb ära selle kahju ja murede käest. Oo, Jumala teener, võta enda hooliks kõikides asjades oma Isanda rahulolu saavutamine, seda nii isiklikes kui ka pereasjus, õpingutes ja tööl, ostmises ja müümises, sõnas ja teos, et saavutada oma eesmärk selles elus ning oma põhieesmärk ja -siht tulevases elus.

Oo, Jumal, tee meie hooliks Sinu rahulolu ning ära lase meil olla hõivatud kellegi teiega peale Sinu ning aita meil olla kuulekad Sinule ja Sinu sõnumitoojale Muhammadile (salla Allahu aleihi wa sallam) ja neile, kellele Sa käkisid meil kuulekad olla, tegutsedes Sinu sõnade järgi: {Oo, teie, kes te usute, kuuletuge Jumalale ja kuuletuge prohvetile ja neile, kes on teie seast võimul.} [suura al-Nisaa: 56]

JUMALA NIMED

Tõlkinud: Abdullah

Allikas: <http://understandquran.com/>

SISSEJUHATUS

Alates sellest kuukirjast alustame uue rubriigiga, milles räägime veidi lähemalt Jumala erinevatest nimedest, nende tähendusest ja muust teemaga seotust.

Jumala 99 ilusaimat nime – araabia keeles asma' Allah al-husna – on Jumala nimed, millega Teda on Koraanis nimetatud. Tegelikuses on Koraanis Jumala erinevaid nimetusi (omadussõnadena, sõnaühenditena või muus konstruktsioonis) rohkem kui 99, kuid traditsioon annab meile neid 99 kui kõige ilusamat.

„Sahih Muslimi“ kohaselt on prohvet Muhammed (saws) öelnud – „Tõesti, on 99 Jumala nime, 100 miinus 1; see, kes need ette loeb, pääseb Paradiisi.“ See panigi aluse traditsioonile, mille kohaselt inimesed otsisid Koraanist neid 99t nime ning nii koostatigi nimekiri. Kuna tegemist on vaid tavainimeste püüdlusega, siis erinevate islami õpetlaste nimekirjad nendest 99st nimest võivad ka paari nime ulatuses erineda.

Islami traditsiooni kohaselt ei tohiks ükski moslem oma lapsele panna nime täpselt sama kujuga, mis on Jumala 99 nime. Näiteks Al-Ali (Kõrge, Kõige Kõrgem) asemel peaks panema Ali (kõrge), Al-Azizi

(Tugev (Kõige Tugevam), Võimas (Kõige Võimsam)) asemel Abd Al-Aziz (Tugeva, Võimsa teenija), Al-Hamidi (Kiiduväert, Ülistust Väert) asemel Muhamad jne.

MOTIVATSIOON LUMMAVATE ALLAHI NIMEDE ÕPPIMISEKS

Proovime neid ilusaid nimetusi mõista ja õppida, et need *inšaAllah* viiks meid Paradiisi ja selleks, et:

läheneda läbi nende nimede Allahile, et mõista Allahi vägevust;

pühendada iga sekund oma elust ilusaimatele Allahi nimedele;

teada ja mõista Allahit ja armastada Allahit teadlikult ja järjepidavalt, karta Teda, järgida Tema käske ja alluda Tema võimule;

mõista Allahi nimesid oma südamega, sest läbi nende tahab Ta meile midagi öelda.

Kui tunneme ja teame Allahit, täiustame me oma tegusid ja meil on häbi patustada.

Kui tunneme Allahit, teame me ka oma elu eesmärki.

1. ALLAH - الله

Tähendus: Sõna **Allah** tähendab „Tema, kes hõlmab kõik täiuslikkuse vahendeid ja omadusi“; Tema, Kes omab parimaid ja õilsamaid omadusi, millele võib tulla või mida võib mõelda ja neid kõige kõrgemal võimalikul tasemel.

Allah, Kõige Kõrgem, ütleb Koraanis: „**Temale kuuluvad parimad (või kõige ilusamad) nimed.**“ (17:110; 20:8; ja 7:180)

Allah on puhas nimi. Sõna *al-ilah* (jumalus) on erinev, kuna Allah on ainulaadne ja see on nimi, mis viitab Temale Endale; Tema isiklik nimi.

Huvitavaid fakte nime „Allah“ kohta:

Allah on ainus tegelik nimi, teised kõik on funktsioonid, vahendid, omadused.

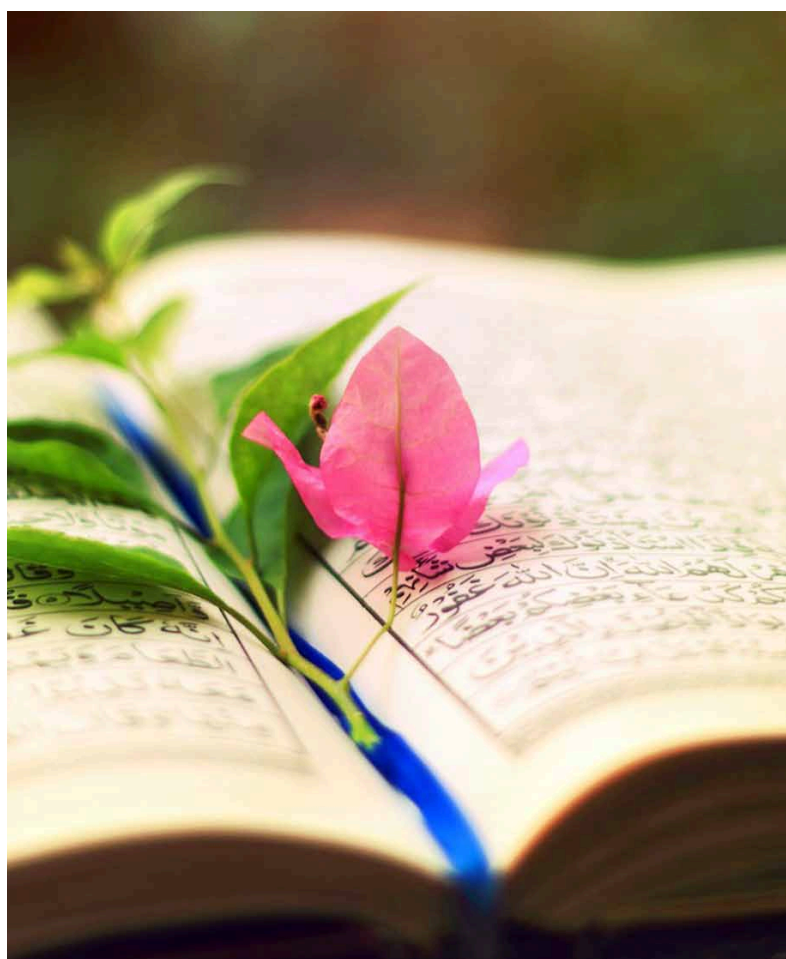
Palvekutse esimene ja viimane sõna on „**Allah**“.

Palves esimeseks sõnaks on „**Allah**“.

Palves enim kasutatud sõna on „**Allah**“.

Meie elu algab sõnaga „**Allah**“ (*adhaan*, mis tehakse vastsündinu kõrva).

Meie elu lõpp peaks olema „lää iläaha illa **Allah**“.

PROHVETITE LOOD (QASAS UL-ANBIA')

Tõlkinud ja koostanud: Eileen

Allikas: Loengusari 'The Stories of the prophets', mufti Ismail Ibn Musa Menk; Ibn Kathiri "The Stories of the Prophets" põhjal.

SISSEJUHATUS

Miks on Jumal saatnud meile prohvetite lood?

Eelkõige selleks, et me sügavalt nende üle mõtiskleksime. Et me mõtisklemise käigus nendest lugudest ka õpiksime, et need mõjuksid meile nii õppetundide kui lohutusena rasketel aegadel.

Mida see tähendab?

Iga kord, kui Jumal mainib mõnd lugu, teeb Ta seda selleks, et meie saaksime sellest jõudu ja lohutust. Et me suudaksime neid lugusid kõrvutada asjaoludega, mis leiavad aset meie endi eludes, ning sealt tulenevalt ka käituda.

Koraan hõlmab endas tõde, mis on saadetud meeldetuletuseks nendele, kes tõepoolest usuvad.

Ilma ilmutusteta, ei teaks me prohvetite elulugudest suurt midagi. Oleme õnnistatud, et Jumal on need meile edastanud. Meieni ei ole toodud kõik lood – Jumal teab paremini, miks just need prohvetid ja miks just need lood, ometi teame kindlusega, et meile edastatakse parimad lood.

Esimese asjana lõi Jumal sule ja käskis sel kirjutada üles kõik, mis saab olema.

Kuidas see täpselt juhtus? *Allahu alim*. See on üks nendest asjadest, millest me ei pea täpselt aru saama. Miks me nii ütleme? Seepärast, et on palju-palju asju, millest meie mõistus ei ole võimeline aru saama. Sarnaselt usume me näiteks džinnidesse, ometi ei näe me neid: Jumal on asetanud meie silmadele teatud piirangud. Meie mõistusega on sama lugu.

Paljud prohvetite lood on meieni edastatud raamatuvaste (eelkõige juutide) kaudu, aga nagu me teame, ei

võta meie nende tekste enam absoluutse tõena ja sellest tulenevalt on ka kolme tüüpi jutustusi:

1) Koraan ja sunna eitavad (neid lugusid) -> Meie moslemitena neid lugusid ei aksepteerime;

2) Koraan ja sunna on kinnitanud (neid lugusid) -> Meie moslemitena aksepteerime neid lugusid täieliku tõena;

3) Korrana ja sunna ei eita ega ei kinnita (neid lugusid) -> Meie moslemitena ei väida ei ühte ega teist – me ei ütle, et need jutustused on tõesed, aga samas ei väida me ka, et need oleks väärad. Jumal teab paremini.

AADAM

AADAMA LOOMINE JA ELU PARADIISIS

Jumal lõi inglid ja siis lõi Ta džinnid. Huvitavalt lõi ta ka ühed olendid nimega binnid. Nad tegutsesid maapeal ja löid siin ühtlasi ka totaalse

kaose. Selleks, et kord taastada, saatis Jumal nende vastu džinnid, kes osutusid võidukateks.

Džinnide pealik oli Iblis. Ta oli üks võidukate seast, ta oli heade hulgast. Aga ta muutus oma heade tegude üle väga uhkeks ja kõik muutus.

Siit leiame **õppetunni** -> ärme lase oma headel tegudel end uhketeks ja upsakateks muuta. Vaadake alati nende poole, kes on meist kõrgemal, kes on meist paremad, kes teevad meist rohkem, et meie reaalsustaju annaks meile mõista, et meil on nii palju, mille poole püüelda ja kuhu pürgida. Samamoodi võivad need inimesed, kes on näiliselt meist allpool, olla tulevikus võidutsejate seast. Ja Jumal teab paremini.

Iblis ei olnud ingel, aga ta oli tõepoolest heade hulgast.

Suuras *Al-Baqara* ütleb Jumal inglitele, et ta loob *khalifa*. Sõnal 'khalifa' võib olla kaks tähendust: 1) See, kes võtab teise positsiooni üle -> Näiteks Mohammedi (saws) *khalifa* oli Abu Bakr, kes võttis tema koha üle ja jätkas tema tööd. 2) See, kes tuleb järgmisena; see, kes on järjekorras järgmine -> Maa peal on kõigel ja kõigil fikseeritud ajalimiit. Adam tuli, siis tema lapsed tulid, siis lahkus Adam, siis lahkusid ta lapsed ja tulid jälle järgmised. Meie oleme hetkel siin, möllame ja pusime ja loeme Iqra ajakirja, aga ka meie kaome varsti. Ja tulevad järgmised *inšaAllah*. Seega, meie kontekstis sümboliseerib *khalifa* neid, kes ei

ole loodud igaveseks, vaid nad tulevad ja lähevad.

Inglid olid selle peale kokunud ning uurisid Jumalalt, kas ta tõesti loob inimesed; olevused, kes hakkavad looma kaost ja valama verd? Jumal vastas seepeale, et Tema teab seda, mida keegi teine ei tea. Jumal teab paremini.

Meie esiisa Adam ei ole enam meiega, seega on vajalik, et me teaksime, miks me oleme loodud.

Suuras *Al-Baqara* ütleb Jumal, et ta lõi Aadama. Kuidas ta seda tegi? Jumal kasutab mitmeid erinevaid sõnu: tolm, muld, savi, tume savi. Milleks kõik need sõnad? Sest need on erinevad faasid, mida on läbi nende sõnade kirjeldatud. Jumal võttis need komponendid erinevatest kohtadest – nagu me teame, võib pinnast leiduda mitmetes erinevates toonides – ja just seetõttu oleme meie siin Maal kõik nii erinevad.

Tänapäeval me kasutame selle kohta sõna 'geenid' -> kui midagi on sinu geenides, siis on suur tõenäosus, et sinu järeltulijad saavad samuti selle.

Meie esiisa loodi erinevatest värvidest, liikidest, omadustest. On ju kõigil meilgi erinevad hoiakud, iseloomud, arvamused. Tema järeltulijate seas esineb ka kõik see *combo* – erinevad värvid, nõrgad ja tugevad, need kellega on lihtne läbi saada ja need kellega on praktiliselt võimatu läbi saada. *InšaAllah*, et me ei langeks ühtegi äärmusesse, vaid oleksi-

me osa keskteest ja *inšaAllah* olgu me nende seast, kes on parimad.

Oli tolm, tolmule lisas Ta vett, siis sai segust muld. Ta vormis seda ning segust sai savi. Jumal räägib, et see oli sarnane savile, mida kasutatakse saviesemete valmistamiseks, ometi kasutab Ta sõna 'sarnane'. Miks? Seepärast, et savi, mida kasutatakse saviesemete valmistamiseks, vajab kuumutamist. Inimese loomisel aga kuumust ei kasutatud. *SubhaanAllah*.

Jutustuste kohaselt oli Aadama pikkuseks 60 jalga. On eriarvamus, kas see vastab tänapäeva 60le meetrile või 18le meetrile, aga antud edastuste kohaselt, oli Adam võrreldes praeguste inimestega lausa hiiglaslik.

Siinkohal mainiksime kuulsat tsitaati: 'Jumal lõi Aadama oma kuvandi kohaselt' – ei, selle rea interpretatsioon ei ole see, et inimene on loodud Jumala näo järgi (st et meie näeksime välja nagu Jumal ise, *audhu billah*).

Õige interpretatsioon on järgnev: Adam loodi teistmoodi kui meie. Adam loodi juba täiskasvanuna. Ta ei arenenud ega kasvanud üles aegamööda ning faasides, vaid oli oma loomisest saadik küps; ei olnud loodet, ei olnud beebit, ei olnud arengufaase. Kõik oli paigas ja kõik oli olemas.

Iblis hakkas seejärel aga trotsi täis minema. Ta mõtles siis omaette, et ometigi oli

tema nii hea ja tubli ja käis igasugu häid asju maa peal teemas ja nüüd, mis ta näeb – Jumal loob siin kedagi teist. Talle ei meeldinud see mitte üks põrm. Peatselt märkas ta, et Aadama kõht oli õõnes ja sest hetkest teadis ta, et teda saab hakata kavalalt mõjutama. Selline mees ei saa ju ometi järjekindel olla. Juba enne seda, kui Aadamasse tema hing sisse puhuti, haudus Iblis plaani ta eksiteele juhatada.

Talle sai tema patt saatuslikuks. Mis see oli? Tema viga ja patt oli see, et ta arvas end olevat 'liiga püha'.

Õppetund: Peame olema ettevaatlikud. Ärgem arvake endast liiga palju, see võib panna meid teisi halvustama ja väiksematena nägema, kuigi reaalsuses on suur šans, et nad võivad olla palju paremad inimesed kui meie ise.

Näiteks, ei tohiks me iialgi mõelda, et kui palvetame, siis oleme nii tublid ja nii head, et teeme sellega lausa Jumalale teene. Vastupidi, meie head teod peaksid mõjuma puhas-tavalt ning muutma meid alandlikeks. Teame ju kõik, et mitte Jumal ei vaja meid, vaid meie vajame Teda.

Seejärel puhus Jumal hinge Aadamasse. Ta alustas peast. Meie aju on meie kõige auväärsim organ. Sellele anti elu enne kõike muud. Maast sai liha ja veri, ning Adam avas esmakordselt oma silmad. Aadamale õpetati kõike. Ta ei olnud nagu meie, tal ei olnud

vaja õppida, ta loodi koheselt teadma. Kui ta avas oma silmad, nägi ta, et ta on Paradiisis, kohas kuhu me kõik unistame saada.

Ta mõistis kohe, mis tema ümber oli ja mis see kõik selline on. Kui elu temasse tuli, ta aevastas.

Jutustuse kohaselt ütlesid inglid Aadamale, et ta tänaks Jumalat ning Adam ütles '*al-hamdulillah*'. Kui meie kuuleme kedagi aevastamas ja Jumalat ülistamas, peaksime me ütleva *jarhamukumAllah – Jumal on sinu peale halastanud*.

Aadam nägi enda ümber paradiisivilju ja sirutas oma käe välja, tema jalgadesse aga ei olnud veel elu tulnud; Jumal ütleb, et inimesel on alati kiire taga olnud.

Jumal käskis seejärel inglitel Aadama ees kummarduda; loomikult mitte kui jumalust, vaid et tunnustada tema staatust. Tema staatus oli kõrgem kui nende oma. Kõik kummardusid peale Iblise. Iblis keeldus ja nii sai temast uskmatu. Ta keeldus pelgalt ülbusest. Ja sedapuhku leidis aset ka esimene patt.

Prohvet (saws) ütles, et ülbuse ei ole mitte see, kui sa end hästi riietad või sõidad hea sõiduvahendiga, vaid see, kui sa eirad tõde ja põlastad teisi inimesi. Me teame seda tänu sellele, et Prohveti (saws) kaaslased tundsid selle teema üle muret. Nad kurtsid, et neile meeldivad väga head sõiduvahendid, aga teavad, et inimesed, kellel on kasvõi sinepi-

seemne suurune tükike uhkust südames, ei pääse Paradiisi. Seejärel Mohammed (saws) seletas neile, mida tähendab ülbuse ja kõik sai klaariks. Meile ei ole keelatud head asjad ega luksusesemed, kui me suudame neid endale lubada, jäädes tublideks usklikteks, kes *inšaAllah* annavad almust ja käivad oma sissetulekuga õiglaselt ringi.

Iblis oli džinnide hulgast. Inglid loodi valgusest, džinnid aga suitsuvabast tulest. Nende vahel oli seega erinevus. See erinevus tuli ilmsiks alles siis, kui inimene loodi ja nad oma käitumises erinesid. Jumal küsitles Iblist ja küsis temalt, mis hoiab teda tagasi kummardumast ning miks ta ei allu käskudele. Iblis ütles, et ta on selleks liiga hea; ta on palju parem. Tema on loodud tulest, Adam aga hoopis tolmust. Miks peaks tema kellegi sellise ees kummardama? Pigem peaks Adam tema ees kummardama.

Õppetund: Ära kunagi alahinda ühtegi inimest. Ära iialgi mõtle, et keegi teine on nii-nii vaene või nii-nii halva väljanägemisega või nii-seda või niitoda. Kui asi puudutab Jumala armastust, on inimesed võrdsed nagu kammipiid. Me ei tohi mõelda, et üks on parem kui teine. Eelkõige, et meie ise oleksime paremad kui keegi teine või kolmas. *InšaAllah* tehku Jumal nii, et me ei oleks nende inimeste seast, kes vaatavad teise peale alla.

Seepeale Iblis teatas, et kui Jumal annab talle ajutise kergenduse ja ajapikendust kuni

viimse päevani, siis viib ta eksiteele kõik Aadama järglased, välja arvatud mõned üksikud.

Kes on need mõned üksikud? Need, kes on tõelised jumalakummardajad. Nende üle, ütleb Jumal, ei saa Iblisel iial võimu olema.

Jumal käskis Adamal minna inglite juurde ning neid tervitada; „*Assalamu aleikum!*“ ütles ta. Ja nad vastasid: „*Waleikum salam wa rahmatullah*“. Kallid õed ja vennad, kui me seda üksteisele lausume, tähendab see automaatselt: ma garanteerin, et ei tee sulle kahju. Minu poolt on rahu. Me oleme sõbrad.

Seega on äärmiselt häbi-väärne ja kahepalgeline tervitada kedagi rahuga ja seejärel hiljem teda laimata. *InšaAllah* päästku Jumal meid selle eest, ning eemaldagu meie kogukonna südamest hukkamõist ja negatiivsus ning ühendagu Jumal meid läbi selle imeilusa rahu ja headuse, mis on islami tuumaks.

Me oleme niivõrd õnnistatud, et meil on midagi, mis tagaks meie vahel rahu ja armastuse. Ja see on? *Salam! Peace!* Rahu! Tehku Jumal nii, et oleksime nende seast, kes on võimelised üksteist armastama, sest meie hinged jagavad uskumust *lää llääha illa llah*.

Jumal ütles Adamale, et ta võib oma abikaasaga elada Paradiisis, teha ükskõik mida nad ihkavad, ent on vaid üks

„aga“ - ei tohi süüa ühe kindla puu vilju.

Paljud küsivad küsimusi stiilis „miks lõi Jumal sea, kui me seda süüa ei tohi?“, mis on tegelikult väga hea küsimus. Kas matemaatikas õpetatakse meile ainult korrutamist? Ei, meile õpetakse ju ka jagamist. Või ainult liitmist? Ei, ka lahutamist. Meid testitakse ühtpidi ja meid testitakse teistpidi ja risti vastupidi. Meie usul on nii mitmeid erinevaid külgi ja üks nendest on keelatud asjadest hoidumine ning reeglite järgimine. Teatud südamerahu ja usu tugevdamine on võimalik saavutada vaid läbi õiglase käitumise ja keelatud *bismillah* hoidumise.

Ja meenutagem (siinkohal ma tõesti leian, et meie *ummas* vajab seda meenutamist) – suurem osa asju on meile lubatud! On vaid väike nimekiri asju, millest me Jumala nimel peame hoiduma, seega ärgem olgem nende seast, kes rõhutavad ja keskenduvad esijoones vaid sellele, mis kõik on keelatud ja mis keelatud veel olla võiks.

Täpselt sama juhtus ka siis. Kõik oli lubatud, ainult üks asi, mis ei olnud. Ahvatlus, ahvatlus ...

Kuidas loodi Eeva?

Osade jutustuste kohaselt oli Adam endasuguste seas ainuke. Kõiki teisi, nagu näiteks ingleid, oli mitmeid, Adam oli aga üks. Ta palus endale kaaslast ning ühel päeval

leidis enda eest kellegi väga sarnase. See on ilus lugu sellest, kuidas pärast paljusid palveid ning *duaasid* saadeti naine mehele kingitusena, õnnistusena. Vastus tema palvetele.

An-Nisaa' suura alguses räägib Jumal kuidas ta naise lõi. Adamast loodi tema naine, Eeva. Kuuldavasti on naise, kes tunnevad häbi, et nad mehest loodud on. Huumoriga pooleks võiks sellistele naistele mehed vastu öelda, et mis-mis, nemad ise on hoopis mudast loodud, parem ju inimesest kui pinnasest!

Ei ole mitte midagi häbi-väärset selles, et oleme loodud mehe ribist. *Audhu billah*, et mõni moslemine üldse niimodi mõelda võiks! Ja Jumal teab paremini.

Naine on loodud mehe ribist, seega see tähendab, et mehed peavad olema naistega ettevaatlikud, tolerantid ja väga kannatlikud. Ei ole olemas kaht ühesugust inimest, isegi ühe munaraku kaksikud ei ole identsed. Loo-giline, kui mees ei taha neid ribisid katki teha, tuleb nendega väga hoolikalt ja õrnalt ümber käia. *Give and take*.

Jumal rääkis Adamale, et siin (Paradiisis) ei saa ta iial tundma nälga ega vajama riideid. Ta ei saa tundma janu ega väsimust. Tuleb vaid nautida, kuid samas mõista seda vaenu, mis Iblisel tema vastu on, sest ta on juba lubanud ta eksiteele juhatada. Jumal hoiatas Adamat Iblise eest, et ta ei laseks tal end selle

headuse ja külluse keskmest välja viia.

Aga vot mis juhtus – Iblis läks ühel päeval Aadama juurde ning tahtis talle näidata puud, mille vilju süües muutuks ta surematuks. Ja nii lihtne see oligi – Adam pöördus tema poole.

Õppetund: Kui sa kuuled kasvõi väikest saatana sositat, jookse kohe Jumala poole. Me ju teame, et 'annad sõrme, võtab käe.' Ütle *audhu billah* ja põgene, enne kui on juba liiga hilja. *InšaAllah*.

Adam ja tema naine otustasid keelatud vilja maitsta. Koraan räägib meile, et Adam oli unustanud oma lubaduse seda puud mitte puutada. Tal ei olnud mitte kavatsust pattu teha, vaid see oli tema jaoks tahtmatu, see oli viga.

Me ei mõista moslemitena Aadama üle mingit kohut, see oli tema viga, aga see viga oli ammu ette määratud ja vajalik, et ta saaks maa peale tulla. Siinkohal tasub märkida, et Jumala prohvetid ei teinud kunagi tahtlikult pattu.

Adam ja Eeva sõid koos, seega me ei süüdistata ühte rohkem kui teist. Me peame õppima tagajärgedega tegelema ja tunnistama oma vigu. Kui me oleme midagi valesti

teinud, siis lihtsalt tunnistagem seda, mitte ärgem üritagem veeretada süüd kellegi teise peale, et ise puhtana asjast väljuda.

Koheselt, kui nad olid amp-su võtnud, avastasid nad oma privaatsed kehaosad ja tõttasid end lehtedega katma. Neil oli väga piinlik. Esiteks tundsid nad häbi oma teo pärast ja nüüd tundsid nad ka esmakordselt vajadust end katta.

Siis ilmutas Jumal Aadamale imelised sõnad – esmakordselt õpetati kedagi pattu kahetsema. Seda nimetatakse *taubaks*. Inglise olid lausa šokeeritud, sest midagi sellist ei olnud kunagi varem toimunud.

Vabas tõlkes kõlaks need sõnad järgnevalt: „Oo meie Isand, me oleme endid rõhunud! Me oleme endi vastu eksinud! Jumal, kui Sina meile ei halasta ja ei andesta, siis me oleme tõepoolest kaotajad! Andesta meile, oo Allah!“ Ja Jumal ütleb, et ta andestas neile otsekohe.

Üks vägevamaid Jumala teenimise viise on justnimelt andekspalumine. Inimesele anti vaba tahe, talle anti võime teha pattu, aga talle anti ka võime paluda andestust. Inimeselt on nõutud patust eemale hoida, ent kui ta on langenud, tuleb tal automaat-

selt paluda andestust. Mitte ükski patt ei ole iialgi vägevam kui meie Jumala arm ja halastus.

Jumal ütleb Koraanis meile nii mitmel korral, et me ei kaotaks kunagi usku tema halastusse.

Jumal aktsepteerib meie patukahetsust, kui järgnevad 4 tingimust on täidetud *inšaAllah*:

- 1) Tunnista üles oma patt;
- 2) Kahetse siiralt;
- 3) Palu Jumala andestust;
- 4) Luba, et sa enam iial seda pattu ei tee.

Lubagu Jumal meil kuuluda nende hulka, kes paluvad andestust. Olgu see meile kõigile siin ja praegu meenu-tuseks. Palugem andestust juba praegu. Muutkem end paremateks nüüd ja kohe. *InšaAllah* andestagu Jumal meile meie patud.

InšaAllah on kõik eelpool jutustatu autentne ning tõene ja kui selles loos on (Jumal hoidku selle eest) ilmnenu mõni viga, siis see ei ole olnud tahtlik ja ma palun Jumalalt selle eest andestust.

Järgmisel korral *inšaAllah* Aadama elu maa peal ...

MA KÄIN ISLAMIÜLIKOOIS

Rubriigi autor: Eileen

Allikas: „The fundamentals of Tawheed” - dr Abu Ameenah Bilal Philips (kursus: Aqeedah 101, Islamic Online University)

KOKKUVÖTE

Koraan ühes *hadiithidega* õpetab meile, et tõeline Jumala poolt aktsepteeritav usk peab põhinema *tauhiidil*, mis seisab vaba *širkist*. See on tingimus. Kõik, mis jääb alla selle, hõlmab endas juba ühel või teisel määral ebajumalakumardamist või umbusku, olenemata sellest kui oskuslikult need inimesed, kes Jumalale partnereid omistavad, oma tegusid õigustavad ja ratsionaliseerida üritavad.

Jumala ainsus peab väljenduma nii spirituaalselt, intellektuaalselt kui ka praktiliselt. Monoteism, mille prohvetid meieni töid, ei ole mitte pelgalt teooria, mida filosoofilisest või emotsionaalsest aspektist hinnata, vaid täielik Jumala tahtele allumine.

Jumal on Koraanis öelnud: **„Olen loonud džinnid ja inimkonna vaid Minu teenimiseks.”** (51:56)

Inimese loomine väljendab oma olemuselt üht Jumala täiuslikest omadustest. Ta on Looja (*al-Khaaliq*), seega ini-

mene toodi mitteeksisteerimisest eksistentsi. Ta on Kõige Halastavam (*ar-Rahmaan*), seega võimaldas Ta inimesele selle maailma naudingud. Ta on Kõige Targem (*al-Hakiim*), seega keelas Ta kõik ained ja teod, mis võivad olla kahjulikud, samal ajal lubades seda, mis ei ole kahjulik. Ta on Kõige Andestavam (*al-Ghafuur*), ja seega Ta andestab nendele, kes tema käest siiralt andestust paluvad.

Abu Ayyub ja Abu Hurayrah on edastanud, et prohvet (saws) ütles: „*Kui te ei patustaks, oleks Jumal teie olemasolu tühistanud ja teid vahetanud välja inimeste vastu, kes patustaksid, paluksid Jumalalt andestust ja Ta andestaks neile.*” (Muslim)

Sarnaselt on avaldunud ka kõik teised Looja jumalikud omadused.

Teisalt, inimese jumalakumardamine on temale endale, sest Jumalal ei ole vajadust kummardamise järele. Jumala ülistamine on viis, kuidas sellel üürikesel maisel teekonnal enda tee igavesse õndsusesse teenida.

Islam pakub võimalust muuta iga väiksemgi eluaspekt, ükskõik kui tähtsusetuna see võib näida, Jumala teenimiseks. Seda on võimalik teha senikaua, kuni järgmised tingimused on täidetud:

Tegu peab olema teadlikult suunatud vaid Jumala meeleheha saavutamiseks;

Tegu on sooritatud kooskõlas prohveti sunnaga.

Iga siira uskliku kohus on asetada teisejärguliseks emotsioonid ja kultuur, hõim ja rahvus ning keskenduda esmajoones alati Jumalale, meie usule ja selle õiglasele praktiseerimisele. See loomulikult ei tähenda, et tuleks valida üks ja teine hoopis hüljata. Me oleme moslemid ja me oleme eestlased – üks ei välista teist ja üks ei seisa vastamisi teisega.

Terve inimese elu võib olla Jumala teenimine, nagu Ta on Koraanis öelnud: **„Ütle: „Tõesti, mu palve, mu ohver, mu elu ja mu surm on kõik Jumalale, maailmade Isandale.””** (6:162)

Ometi on selline seisund võimalik omandada vaid tugeva *tauhidiga*. Seega on eluvajalik, et me seda õpiksime ning täielikult mõistaksime.

Siinkohal toaksin mõned väikesed näited, mis ehk igapäevale pähe ei tule:

- Kui koristad oma kodu kavatsusega teha seda Jumala nimel ja aidata oma vanemaid ja/või hoolitseda Jumala nimel oma kodu puhtuse eest, sest Jumal armastab puhtust, siis võid sellise lihtsa igapäevatoimetusega Jumalat teenida, ilma et peaksid selleks tingimata pikki tunde palves seisma või mõnd muud rituaali sooritama.

- Kui toitud tervislikult või käid trennis, sest sinu kavatsus on hoolitseda selle eest, mis Jumal sulle on andnud ja/või olla Jumala nimel tervislik ja oma kaasa jaoks heas vormis ja/või olla Jumala nimel heaks eeskujuks sõpradele, võib sinu trennist ja toitumisharjumusest saada Jumala poolt tasustatud heategude allikas.

Need on vaid kaks pisikest näidet, et suunata meie mõtteid arusaamale, et iga tegu siin ilmas saab ja võib olla Jumala teenimisele suunatud ja *subhaanAllah*, see on nii lihtne.

Ja Jumal soovib meile lihtsust, mitte raskust.

Alhamdulillah!

ÕPIME MAROKO DIALEKTI

Autor: Aisha

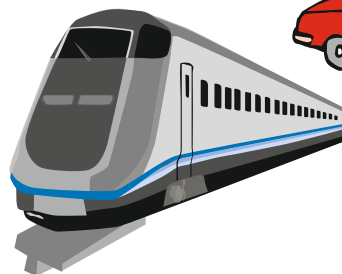
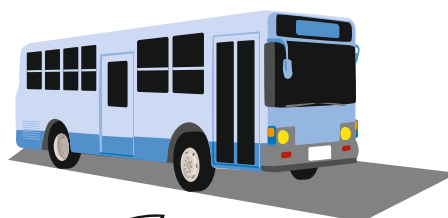
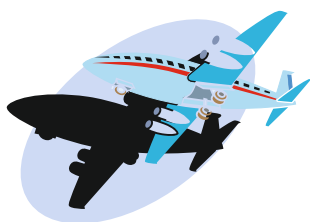
Allikas: Magistritöö – „Araabia keele vestmik-sõnastik“

8. TRANSPORT

Kus asub rongijaam, palun?	äinä taqa`a muḥaṭṭat äl-qīṭaar min faḍlik?	أين تقع محطة القطار من فضلك؟	fiin žāät l-maḥṭa dieel qīṭaar llaahi žāzik bi-ḥiir?
Kus asub piletikassa, palun?	äinä jaq`a šubbä-kä t-täḍḍäkir?	أين يقع شباك التذاكر؟	fiin ža lḡiīsee?
Sooviksin piletit ... (sse).	uriidu biṭaaqa ilää ...	أريد بطاقة إلى...	bḡiit tiḍkiira ilaa ...
Kas esimesse või teise klassi?	daraža uulaa au ṭāāniä?	درجة أولى أو ثانية؟	daraža l-uula ula ṭāāniä? prömier klas ula döziem klas?
Esimesse klassi, palun.	daraža uula min faḍlik	درجة أولى من فضلك.	daraža l-uula (prömier klas) mn fḍlök
Ühe otsa pilet.	sāfarukä fii ittižā-hin waaḥid	سفرک في اتجاه واحد.	safar dieelik fi tišā wāāḥid
Kas ma pean ümber istuma (rongi vahetama)?	hāl `äleijjä än äḡäjjärä l-qīṭaar?	هل علي أن أغير القطار؟	wāš ḥāsni nḡiir trāḡ?
Milliselt platvormilt rong väljub?	min äjji rašiif jarḥalu l-qīṭaar?	من أي رصيف يرحل القطار؟	mn äjji rašiif ḡādi trāḡ?
Kus on lähim metroopeatus?	äinä taqa`a aqrab maḥaṭṭat anfaaq?	أين تقع أقرب محطة أنفاق؟	finä hija aqrab maḥṭaṭ anfaaq?
Kus on buss kesklinna?	äinä hua l-baaš ällāḍi ju`āddi ilää wašaṭi l-mādiinā?	أين هو الباص الذي يؤدي إلى وسط المدينة؟	finä hua l-baaš li ḡādi l-wašaṭ l-mādiina?
Kus on bussipeatus, palun?	äinä maḥaṭṭatu l-baaš min faḍlik?	أين محطة الباص من فضلك؟	finä hijä maḥṭaṭ l-baaš allaahi ḥāfdäk?

Millal läheb esime- ne buss ...(sse)?	<i>mätää äwwälu baaş ilää ...</i>	متى أول باص إلى ...	<i>mä'äš gä-jimši l-baaş l-uulääni li ...</i>
Millal järgmine buss väljub?	<i>mätää jarħalu l-baaş ät-täälii?</i>	متى يرحل الباص التالي؟	<i>mä'äš gä-jimši l-baaş tääli?</i>
Millal järgmine buss saabub?	<i>mätää jaşilu l-baaş ät-täälii?</i>	متى يصل الباص التالي؟	<i>mä'äš gä-jusal l-baaş tääli?</i>
Kui kaua see reis kestab?	<i>käm minä l-waqt ta'ahudu häädih r-rihlä?</i>	كم من الوقت تأخذ هذه الرحلة؟	<i>şhääl diel waqt gäädä taħud häädä rihlä?</i>
Palun laske mind järgmises peatuses maha.	<i>aržuuk änzilnii 'älää l-maħaṭṭati t-tääliiä</i>	أرجوك أنزلني على المحطة التالية.	<i>llaahi žäzik bi-ħiir nizzil-nii fi l-maħṭaṭ täälia</i>
Kus asub taksopea- tus?	<i>äinä mauqif sajjaa- raati t-tääksii?</i>	أين موقف سيارات التاكسي؟	<i>fina hua mauqif sajjaraat taksi?</i>
Kui palju maksab sõit ...(sse)?	<i>käm užrät as-sajja- ara ilää ...</i>	كم أجرة السيارة إلى ...	<i>şhääl hia užrat sajjara ilää ...</i>
Palun viige mind sellele aadressile.	<i>ħudnii ilää häädä l-'änuään min faḍlik</i>	خذني إلى هذا العنوان من فضلك.	<i>ħudnii ilää häädä l- 'änuään mn fḍlök</i>
Mul on kiire!	<i>änä bi-'äžälä min amri</i>	أنا بعجلة من أمري.	<i>änä zärbään</i>
Peatuge siin!	<i>tawaqqaf hunaa</i>	توقّف هنا.	<i>wuqqaf hna</i>
Kus asub lähim remonditöökoda?	<i>äinä juužäd aqrab mäktäb lil- ħadamäät?</i>	أين يوجد أقرب مكتب للخدمات؟	<i>fina hua aqrab mäktäb lil-ħadamäät?</i>

La stele

TRUMMID PÕRISEMA!

Isetehtud trumm põriseb kõige paremini!

Trummi meisterdamiseks on vaja:

- riidetükk
- puupulka
- plastmassist kaussi
- kääre
- kahte õhupalli
- kahte kummipaela

Lõika õhupall pooleks ja tõmba see üle kausi.

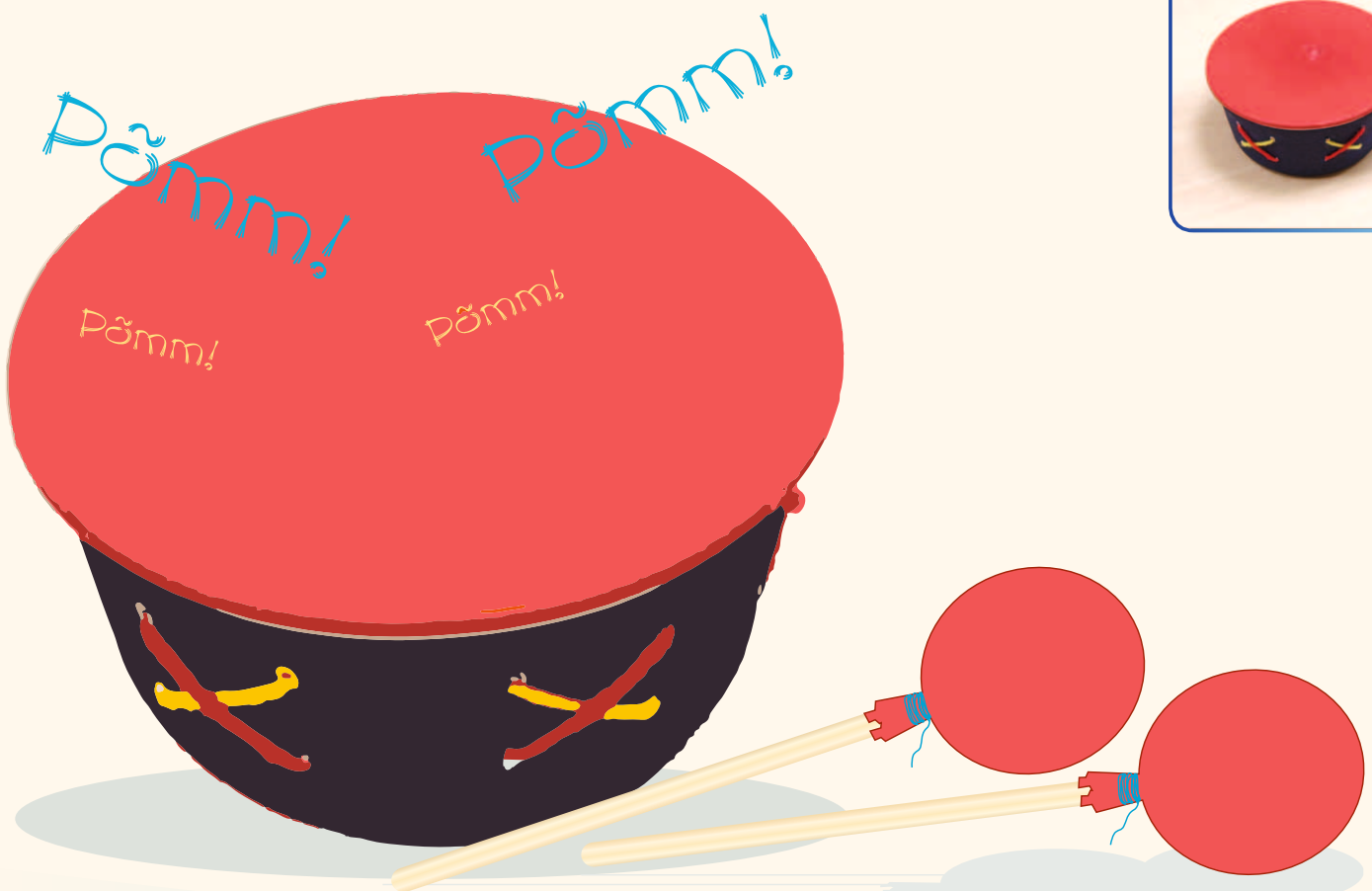
Kinnita seejärel kummiga, et pall pealt ei libiseks.

Seejärel lõika pooleks teine õhupall.

Võta puupulk ja keeruta selle tippu riidetükk.

Peale seda kata riidetükk pooliku õhupalliga ning kinnita kummipaelaga.

Veidi dekoratsiooni trummile ja võidki põmistama hakata!

JAKOB JA JOOSEP LÄHEVAD MOŠEESSE

Autor: Aisha

Jakob ja Joosep elavad Kuressaares. See on üks väike linn Saaremaal. Selleks, et minna mošeesse, peavad Jakob ja Joosep sõitma Tallinna. „Oi, kas me lähme Tallinnasse?“ kilkab Joosep, kui

emme talle mošeesse minekust räägib. „Siis me saame praamiga sõita!“ lisab Jakob. Praamil on ju mošeesse sõidu võlus väga tähtis osa.

Jakob ja Joosep on evelil. Nad vaatavad kogu tee rõõmsalt autoaknast välja ja küsivad emmelt ja babalt aeg ajalt mošee kohta: „Kas mošeess on palju lapsi?“ „Kas ma saan babaga palvetada?“ „Kas kommi ka saab?“ „Kas onudel on jälle need väikesed valged mütsid peas ...“

Tallinna mošee on suur neljakandiline maja. Tavaliselt on mošeedel kõrged tornid, mida nimetatakse minarettideks. Sealt hüüavad muessinid ehk palvelekutsujad moslemeid palvetama, aga Tallinna mošeel sellist torni ei ole. Palvele kutsutakse mošee palveruumist. Mošeedel on tavaliselt ka ilusad purskkaevude ja lillede ning pöösastega siseõued, aga seda Tallinna mošeel ka pole. Tallinna mošee on lihtsalt üks suur maja. Aga tore on seal sellegi poolest.

Kui Jakob ja Joosep emme, baba ja pisi-Joonasega mošeesse jõuavad, ei ole seal

veel suurt kedagi. Poisid võtavad ilusti riided ja jalanõud ära. Mošeess sees ei tohi välisjalanõudega käia, eriti palveruumis. Siin tuleb väga puhtust hoida, sest siin inimesed palvetavad.

Kas Ali ka tuleb?“ küsib Jakob. Ali on emme sõbranna tädi Amina poeg. Ta on juba suur ja käib koolis. Jakob tahab väga Ali moodi olla. Ta ongi otsustanud, et kui ta natuke veel kasvab, siis ta hakkab Aliks. Aliga on alati nii tore mängida ja Ali oskab robotit meisterdada.

Aga mošeess käib ka palju teisi lapsi. Koos on neil kõigil tore. Nad saavad araabia tähti, islami kombeid ja palvetamist õppida. See on väga põnev. Mošeess on igasuguseid erinevaid lapsi, kes räägivad erinevaid keeli, aga nad kõik on moslemid ja see tähendab, et nad on nagu õed ja vennad.

Jakob ja Joosep jalutavad mošeess ringi. Nad istuvad onude puhketoas ja kuulavad Koraani. Üks tore onu pakub neile küpsist. Nad käivad ka üleval naiste kor-

rusel vaatamas, mis tädid teevad. Vahel käivad nad ka emme loengut kuulamas, aga see on nende jaoks veel natuke liiga igav. Neile meeldib ringi käia ja teiste lastega mängida. Aga kui palveaeg kätte jõuab, siis lähevad Jakob ja Joosep baba juurde alla meeste palveruumi ja palvetavad kaasa. Onud palvetavad kõik kõrvuti ja Jakob ja Joosep suruvad end nende vahele, et teistega koos samas reas olla ja samu liigutusi teha. „Alaaaaahu akbar!“ ...

**IQRA
LÕPEB
SIIN**

IQRA

KULTUURIKESKUS IQRA

Tiigi 1-1a

51003

Tartu

EESTI/ESTONIA

Kontakt keskus@islam.pri.ee

SADAQA - ANNETUSED:

www.islam.pri.ee toetamine
(tasuta materjalide saatmine, raamatute tõlkimine,
toimetamine ning trükkimine, loengud jne):

Kätlin Hommik

Märkusega "SADAQA"

Ühispanga konto nr. 10010608670016

IBAN: EE231010010608670016

BIC: EEUHEE2X

ÜHE VANA ON TEISE UUS ...

Võimalus saata inimestele riideid, mänguasju jne, mida ise enam ei vaja, kuid ära ka visata ei tahaks. Järgnevalt pakume välja aadressid, kuhu võiksid oma paki saata. Tegemist on erinevate organisatsioonide ja eraisikutega, kes tegelevad humanitaarabi ning vaeste igakülgse abistamise ning toetamisega ja jagavad sinu saadetise nendele, kes seda kõige enam vajavad. Kui äkki tead veel mõnda aadressi, mis sinu meelest peaks siin nimekirjas olema, siis anna meile sellest teada meiliaadressil info@islam.pri.ee.

AFGHANISTAN:

Mohammad Qasim Popal

UNAMA Kabul, Compound B

OSRSG/FSCU, Building 7, Room 101

Peace Avenue, Zanbaq Square

Wazir Akbar Khan (beside French Em-
bassy)

Kabul

AFGHANISTAN

telefon: +93 700217289 / 0790005381

MAROKO:

Najat Mrabte

Rue 8, No 10

54400 Moulay Bouazza

P.Khenifra

MOROCCO

KOOSTAJAD

TOIMETAJAD: Aisha (Kätlin Hommik-Mrabte) ja Khadeja (Airi Hunt)

KUJUNDUS: Khadeja

RUBRIIGID: Aisha, Khadeja, Amina Iirimaalt, Eileen, Amina Bahrainist, Annelly, Kauthar, Yusuf Saeed, Karima, Zeynep, Rubaba, Aile, Hawa

PILDID: erakogu, internet

KONTAKT: iqra@islam.pri.ee

MOŠEE JA EESTI ISLAMI KOGUDUS

Keevise tn 9

11415

Tallinn

EESTI/ESTONIA

Telefon +372 55 94 76 89

Eesti moslemite kuukiri "IQRA" on eesti moslemite tasuta elektrooniline kuukiri. Ilmub insh Allah, igal kuul uue sisuga. Kuukirja sisu koostamisel on oodatud eesti moslemite ettepanekud nii eesti kui ka vene keeles.